

DOBRE PRAKTYKI

nr 16 wrzesień - październik 2016 r.

ISSN 2299-8926

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Innowacje w edukacji

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy!

Artykuły zawarte w niniejszym numerze „Dobrych Praktyk - Innowacji w Edukacji” znakomicie korespondują z wieloma założeniami przemian w systemie edukacji. Na odnotowanie zasługują zagadnienia związane z nowymi technologiami informacyjnymi (40 warsztatów organizowanych podczas wrześniowego Weekendu z Technologią Informacyjną), rozważania na temat samorządności uczniów, nowe rozwiązania w szkolnych systemach edukacji zawodowej, prezentacje innowacyjnych rozwiązań procesu wychowania w przedszkolach. Zachęcam do zapoznania się z relacją z Festiwalu Teatrów Przedszkolnych, a także - skoro mowa o teatrze dla młodego widza - z interesującą propozycją, jaką przygotował zespół łódzkiego Teatru PINOKIO.

Szczególnie zapraszam do rozpoznania propozycji uczenia kodowania autorstwa Anny i Jarosława Koludo oraz do lektury artykułu dotyczącego przeglądu twórczości uczniów szkół i placówek kształcenia specjalnego. Rozważania na temat przemian w edukacji zawodowej proponuję wzbogacić dyskusją dotyczącą wspierania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.

W kolejnym numerze zagadnieniem przemian w edukacji zawodowej poświęcimy więcej miejsca.

Janusz Moos

*Dyrektor Łódzkiego Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego*

PLEBISCYT

NA NAJBARDZIEJ KREATYWNĄ KLASĘ

Ruszył Plebiscyt „Dziennika Łódzkiego” i europosła Ziemi Łódzkiej Jacka Saryusza-Wolskiego na „Najbardziej Kreatywną Klasę”. Młodzież, która przyśle do „Dziennika Łódzkiego” ciekawe zdjęcie swojej klasy i opisie dlaczego zasługuje na miano „Najbardziej Kreatywnej” dostanie się do drugiego etapu, czyli głosowania smsowo-internetowego (7-28.10.2016).

Zdjęcia i filmy klas gimnazjalnych, licealnych i techników z całego województwa można nadsyłać do 17 października.

Komisja Plebiscytowa ogłosi wyniki 28 października na stronie internetowej Dziennika Łódzkiego.

„Do kreatywnych, świat należy! Zapraszam i gorąco zachęcam do wspólnej zabawy i udziału w Plebiscycie, który mam przyjemność współorganizować po raz drugi z Dziennikiem Łódzkim! Europa, jak i nasz region łódzki potrzebują młodych obywateli o otwartych umysłach, dlatego serdecznie zachęcam do udziału w rywalizacji. Motywem przewodnim naszego konkursu fotograficznego jest kreatywność – wszakże: do kreatywnych świat należy! Na Wasze grupowe filmy i zdjęcia, na których pokażecie, że jesteście kreatywni czekamy do 17 października. Z wygraną klasą spotkam się w Brukseli, której przybliżę funkcjonowanie wszystkich instytucji Unii Europejskiej biorących czynny udział w procesie podejmowania decyzji, a w szczególności z działaniem Parlamentu Europejskiego” - powiedział europoseł Ziemi Łódzkiej Jacek Saryusz-Wolski.

W NUMERZE:

Weekend z technologią informacyjną	3
Samorząd uczniowski drogą ku samodzielności	6
Szkoła dziedzictwa. Projekt 966	8
Konkurs historyczny Piastowie i ich dziedzictwo	9
Łódzka Platforma Edukacyjna jako dobre narzędzie w szkole	10
Jubileusz 50-lecia MOW nr 3 w Łodzi	11
Dlaczego Ocenianie Kształtujące jest OK?	12
Uczeń gentleman - przepis z Kleszczowa	13
Złote Pióro Programu dla PG nr 18 w Łodzi	14
Pro Publico Bono dla Strażników Tradycji z ZSP nr 19 w Łodzi	15
XVI Festiwal Teatrów Przedszkolnych	16
Teatr i filozofia w łódzkim Teatrze PINOKIO	17
Kodowanie w grach i zabawach	18
Prezentacje 2016 KOROWÓD BAŚNI	20
Nieprzetarty szlak. Zajęcia otwarte w SOSW nr 3 w Łodzi	22
Jak wspierać ucznia w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych?	23
Przedszkolaki i... Księga Rekordów Guinnessa. PM nr 200 w Łodzi	24
Dlaczego inaczej niż dotychczas?	26
Jak zapobiegać korupcji?	27
Jak zainteresować uczniów czytaniem książek?	28
Felieton z cyklu A W BUDZIE POD PSEM	30

DOBRE PRAKTYKI Innowacje w edukacji

Wydawca:

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
ul. Kopcińskiego 29, 90-142 Łódź
www.wckp.lodz.pl

Adres redakcji:

90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29,
e-mail: dobrepraktyki@wckp.lodz.pl
tel. 794 900 540

Redaguje zespół

Jacek Głębski (redaktor naczelny),
Jolanta Bielecka, Joanna Cyrańska, Krystyna Janowska, Sebastian Kowalski, Przemysław Krocak,
Janusz Moos, Joanna Pastusiak, Danuta Urbaniak.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca oraz zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania dostarczonych tekstów. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczanych reklam.

Cennik reklam:

moduł reklamowy całostronicowy
(185 x 250 mm) - 400 zł + VAT
moduł reklamowy 1/2 strony
(185 x 120 mm) - 250 zł + VAT
moduł reklamowy 1/4 strony
(90 x 120 mm) - 150 zł + VAT

WEEKEND Z TECHNOLOGIĄ INFORMACYJNĄ

16-17 września 2016 roku zorganizowano „Weekend z technologią informacyjną”. Podczas sesji plenarnej zaprezentowano wprowadzane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, zmiany programowe kształcenia informatycznego w szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych. Wystąpienia tej części „Weekendu” dotyczyły również inicjatyw wspierających nauczycieli we wdrożeniu tych zmian. Zwrócono szczególną uwagę na serwis internetowy MEN, w którym zostały zebrane najważniejsze usługi wspierające młodego człowieka w kształtowaniu umiejętności programowania. Zaprezentowano również ciekawą inicjatywę Ligii Niezwykłych Umysłów, skierowaną głównie do młodzieży szkół ponadgimnazjalnej z zakresu programowania w języku C++.

Dla uczestników „Weekendu z technologią informacyjną” zorganizowano 40 warsztatów w sześciu turach warsztatowych. Uczestniczyło w nich ok. 150 osób. Tematyka warsztatów była skierowana do nauczycieli różnych etapów edukacyjnych. Wśród nich znalazły swoje miejsce również warsztaty dla nauczycieli przedszkoli. Tematyka warsztatów dotyczyła zarówno kształtowania umiejętności programowania, jak i zastosowania narzędzi technologii informacyjnej w procesie kształcenia. Warto zwrócić uwagę na warsztaty, które pro-

ponowały nauczycielom wykorzystanie prostych, popularnych gier i zabaw kształtujących wśród uczniów umiejętności logicznego myślenia, kodowania i algorytmicznego sposobu rozwiązywania problemów.

Szczegółowa tematyka warsztatów dotyczyła następujących zagadnień:

PIERWSZA GRUPA WARSZTATÓW „PROGRAMOWANIE WSRÓD NAJMŁODSZYCH”

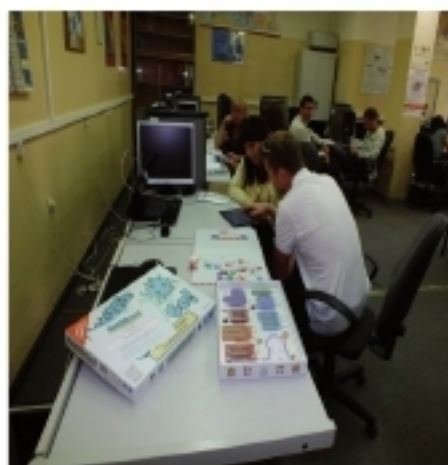
BeCrea- lekcja kodowania i robotyka w pudełku, czyli nauka algorytmiki z wykorzystaniem programowalnych zabawek i robotów

Podczas warsztatów przedstawiono fragment fabularyzowanej lekcji z zakresu algorytmiki i elektroniki z wykorzystaniem prostych urządzeń elektronicznych, zabawek, robotów, sensorów itp. Omówione zostały także sposoby realizacji takich lekcji w środowisku szkolnym zarówno w zakresie technicznym jak i dydaktycznym.

ScottieGo, czyli czas na programowanie klockami dla najmłodszych uczniów

Scottie GO nie jest kolejną, zwyczajną aplikacją do nauki algorytmiki i kodowania. Jego główny bohater to kosmita, który awaryjnie ląduje na boisku szkolnym. Projektowane przez uczniów algorytmy mają pomóc Scottiemu. Jest to więc multimedialna, fabularna gra edukacyjna wykorzystująca do kodowania realne, wygodne i przyjazne realne klocki, która:

- rozwija intuicję algorytmiczną dzieci,
- jest połączeniem zabawy z nauką,
- pozwala przełamywać bariery i lęki związane z programowaniem,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i pracy w grupie,
- jest innowacyjnym połączeniem świata wirtualnego z realnym.

Kodowanie dla przedszkolaków, czyli jak zacząć uczyć dzieci programowania

Warsztaty ukazały możliwość wykorzystania maty edukacyjnej i oprogramowania Mistrzowie Kodowania Junior podczas zajęć w przedszkolu. Dzieci bawiąc się na macie edukacyjnej kształtują umiejętności programowania. Korzystają również na tabletach ze

środowiska programistycznego Scratch Junior, w którym za pomocą klocków z piktogramami w sposób wizualny tworzą proste gry i historyjki interaktywne.

Kodowanie w grach i zabawach

Operacje związane z przeliczaniem liczby w układzie dziesiętnym na system dwójkowy nie musi być uciążliwe i niezrozumiałe. Proste zabawy oparte na działaniu mikrokomputera Papie’go pozwalają nie tylko zakodować liczbę za pomocą dwóch znaków: „0” i „1”, ale również umożliwiają przedstawić za pomocą tych znaków różne informacje, np. o pogodzie, miejscu wakacyjnego odpoczynku. Do kształtowania umiejętności logicznego i algorytmicznego myślenia można wykorzystać ogólnodostępne gry. Niektóre z nich zostały zaprezentowane podczas warsztatów.

Multimedia w przedszkolu

Warsztaty „Multimedia w przedszkolu” były adresowane dla wszystkich nauczycieli, którzy chcą poznać programy i aplikacje internetowe oraz wykorzystywać ich podstawowe możliwości w pracy z małym dzieckiem. Wykorzystywanie najnowocześniejszych osiągnięć technologii multimedialnych w edukacji, a mianowicie tablice interaktywnej jest nieodzownym elementem współczesnej edukacji przedszkolnej. Tablica interaktywna jako pomoc dydaktyczna wprowadza nową jakość w pracy w przedszkolu. Dziecko, dzięki temu, iż może bawić się przy tablicy przyswaja wiedzę bez przekonania, że zajęcia są nudne i monotonne. Wdrażanie programów edukacyjnych z wykorzystaniem wyselekcjonowanych narzędzi działających online rozwija ciekawość poznawczą, kreatywność i tworząc aktywność dziecka oraz uatrakcyjniam warsztat pracy nauczyciela.

DRUGA GRUPA WARSZTATÓW „PROGRAMOWANIE”

Przegląd oferty dostępnych robotów oraz ich zastosowanie w kontekście podstawy programowej

Nauka kodowania z wykorzystaniem robotów z pewnością mocniej angażuje uczniów stwarzając możliwość zabawy. Uczestnicy mieli możliwość poznania funkcjonalności robotów umożliwiających osiągnięcie celów zawartych w podstawie programowej.

Programowanie z Lego Mindstorms

Jak urozmaicić naukę młodszym uczniom, rozwinąć ich kreatywność, zdolności manualne oraz wiedzę techniczną, jednocześnie zapewniając wszystkim dobrą zabawę? Na warsztatach zostały przedstawione możliwości oraz przykłady zastosowań zestawów robotów LEGO MindstormsNXT, z których może korzystać praktycznie każdy, bez względu na wiek.

Programowanie z wykorzystaniem urządzeń mobilnych

Programowanie to nie tylko komputer i języki wysokiego poziomu. Istnieje wiele narzędzi dla systemów operacyjnych na tablety i smartfony pozwalających ukształtować umiejętności strukturalnego myślenia i budowania prostych programów. Uczestnicy warsztatów będą mieli możliwość zapoznania się z tymi narzędziami.

Sprawdź swój algorytm blokowy w programie Magiczne Blocki

Warsztat to świetna okazja na poznanie programu, w którym upewniono się, że nasz schemat myślowy prowadzi do prawidłowego rozwiązania naszego zadania. I to wszystko bez znajomości jakiegokolwiek z języków programowania.

Baltie – programowanie nie tylko dla najmłodszych

Czy dzieci mogą programować? Program Baltie to środowisko programowania dla uczniów w każdym wieku również dla najmłodszych. Najważniejszą cechą Baltiego jest tworzenie kodu źródłowego za pomocą zestawu obrazków bez używania klawiatury i znajomości języków programowania

Mistrzowie kodowania. Programowanie w środowisku Scratch

Scratch to wizualny język programowania, jednocześnie prosty i intuicyjny. Za pomocą obiektów blokowych, które składają się niczym puzzle, dzieci tworzą gry, programy edukacyjne, animacje i pokazy multimedialne.

Visual Basic. Analizowanie i modyfikacja kodu programu

Na zajęciach omówiono bezpieczeństwo i rejestrowanie makr oraz sposoby uruchamiania procedur. Były analizowane i modyfikowane przykładowe kody makr, uzupełniane o dodatkowe polecenia i sprawdzana była poprawność ich działania poprzez uruchamianie krok po kroku. Były też przykłady wykorzystania procedur do przetwarzania danych i obliczeń.

Programowanie aplikacji okienkowych w C#

Uczestnicy od podstaw dowiedzieli się, jak wygląda programowanie i powstawanie aplikacji okienkowych, jak zainstalować i uruchomić środowisko programistyczne Microsoft Visual Studio, jak zbudowany jest język programowania (w ogólności, ale z naciskiem na C#), w jaki sposób stworzyć interfejs graficzny dla aplikacji w języku C#;

Strona internetowa w godzinę z wykorzystaniem systemu zarządzania treścią (cms)

Strona internetowa oparta na systemie CMS pozwala na edycję treści bez posiadania wiedzy informatycznej. Dodawanie, modyfikowanie i usuwanie tekstów, tabel, grafik, zdjęć, filmów, a nawet całych podstron i działów odbywa się przez klikanie przycisków. Podczas pisania tekstu można używać przycisków do formatowania tekstu podobnych do tych z Worda.

Programowanie webowe

Aplikacja internetowa, zwana również aplikacją webową to program komputerowy, który pracuje na serwerze i komunikuje się poprzez sieć komputerową z hostem użytkownika komputerem wykorzystaniem jego przeglądarki internetowej. Do przygotowania samej aplikacji używa się różnych mechanizmów i języków z których dwa (Java, PHP) były przedstawione podczas warsztatów.

Liga Niezwykłych Umysłów

Liga Niezwykłych Umysłów to dostępna z poziomu przeglądarki internetowej platforma prezentująca praktyczne podejście do nauki programowania młodzieży od lat 14 do 114. Profesjonalne języki, wiedza, ćwiczenia, automatyczny system oceniania, podpowiedzi, udostępnianie i podglądanie rozwiązań innych użytkowników, współzawodnictwo, współpraca, grywalizacja - wszystko znajduje się w jednym miejscu!

TRZECIA GRUPA WARSZTATÓW „CHMURA CYFROWA”

mInstructor - skorzystaj z gotowych zasobów i odkryj nowe funkcje stworzone z myślą o kształceniu programowania

mInstructor znalazł się na liście materiałów proponowanych przez MEN do wdrażania propozycji podstawy programowej z informatyki. Nauczyciele znajdą tu zasoby do kształcenia informatyki na wszystkich etapach edukacyjnych. Jest to również narzędzie do tworzenia własnych materiałów interaktywnych, gotowych do umieszczania na platformach e-learningowych.

Materiały interaktywne polecane do wdrażania propozycji nowej podstawy programowej z informatyki - konkurs Bóbr i zadania interaktywne na platformie mCoursier

Międzynarodowy Konkurs informatyczny Bóbr 2016 zostanie w tym roku przeprowadzona na platformie edukacyjnej mCoursier, która umożliwi m.in: tworzenie klas, zadawanie zadań.

Szkola w chmurze - Office 365 dla edukacji

Office 365 to pakiet darmowych usług cloudcomputing udostępnianych przez firmę Microsoft. Office 365 można wykorzystać do organizacji pracy w szkole na poziomie kształcenia i administracji.

One Note in The Classroom – wykorzystanie technologii chmury do pracy z uczniem

One Note in the classroom to jedna z usług Office 365 dzięki, której można udostępnić notatki innym do wyświetlania lub edytowania.

Prezentacje w chmurze

Prezi i Sway to przykłady programów umożliwiających wirtualną pracę nad tworzeniem prezentacji w chmurze cyfrowej. Oba programy łamią tradycyjną konwencję tworzenia kolejnych slajdów prezentacji. Programy mogą być dostępne w każdej szkole bez dodatkowych kosztów. Wystarczy podłączenie do Internetu.

Praca grupowa w chmurze

W wielu aplikacjach działających w chmurze istnieją elementy ułatwiające współpracę, takie jak: udostępnianie dokumentu do podglądu lub edycji, komentowanie rezultatów

pracy, narzędzia do komunikacji synchronicznej i kontrola wersji. Korzystając z tej samej chmury można współpracować, np. wspólnie edytować dokumenty, dzielić się zadaniami, informować o wydarzeniach związanych z pracą, pracować jednocześnie nad tym samym dokumentem komunikując się przez wideoczat oraz prowadzić historię zmian w dokumentach.

Edukacyjna przestrzeń cyfrowa dla łódzkich szkół

Jak dostosować lekcję na wirtualnej platformie do zmieniającej się oświaty? Jakie propozycje w kontekście reformy ma LPE?

Internet dla edukacji - darmowe aplikacje i programy przydatne w pracy nauczyciela

Podczas warsztatów poznano darmowe aplikacje i programy, które warto wykorzystać na swoich lekcjach. Zostały zaprezentowane: Padlet, Kahoot, Quizizz, Kody QR, Glogster, PolonaTypo, Magisto, BeFunky, Easel, ClassTools, darmowe zdjęcia i muzyka, PiZap, Tricider, Symbaloo, Weavesilk, Tagxedo.

CZWARTE GRUPA WARSZTATÓW „RÓŻNE ZASTOSOWANIA IT”

ExplaineverythingColaborativeWhiteboard
Aplikacja ExplainEverythingColaborativeWhiteboard dostępna na różne urządzenia mobilne łączy funkcjonalności tablicy interaktywnej z elementami wspólnej edycji zasobów w czasie rzeczywistym. Uczestnicy warsztatów mieli możliwość przećwiczenia tych funkcji na tabletach.

Rzeczywiste doświadczenia w cyfrowym świecie, czyli najnowsze narzędzia IT w pracowni przyrodniczej

Podczas warsztatów były wykonywane doświadczenia. Praca była prowadzona w małych grupach, ale każdy uczestnik będzie miał okazję wykonać doświadczenie samodzielnie. Była to okazja do pracy na najnowocześniejszym sprzęcie „Mobilne, cyfrowe laboratorium Globisens w połączeniu z iPadami”.

Metody angażowania i oceny kształtującej uczniów z zastosowaniem nowoczesnych technologii informacyjnych

Warsztaty zaprezentowały, w jaki sposób poprowadzić dynamicznie lekcję, angażując całą klasę, jednocześnie śledząc postępy uczniów.

Doskonalenie warsztatu trenera IT w oparciu o projekt QualiTools

QualiTools dla trenerów IT ma na celu udoskonalanie procesu kształcenia, podniesienie efektywności kształcenia i transferu wiedzy w szkoleniach IT. Podczas warsztatów były zaprezentowane wybrane spośród 65 narzędzi zapewniania i podnoszenia jakości w ramach szkoleń IT. Narzędzia zostały opracowane przez międzynarodowe partnerstwo sześciu instytucji z UE.

He matematyki w programowaniu?

Hasło „programowanie” często kojarzy nam się z metodami numerycznymi i zaawansowaną matematyką. Omówiony został problem korelacji treści matematyki i rozszerzonej informatyki.

Zbuduj proste układy dzięki zestawom Sekretów elektroniki

I Ty możesz być elektronikiem. Budowa kompletnych układów elektronicznych może być zabawą dzięki zestawom Sekretów elektroniki, jakie poznali uczestnicy tych warsztatów.

Filmowe warsztaty dla nauczycieli

Warsztaty odpowiadały na pytania: jak uruchomić wyobraźnię uczniów, jak wyzwolić w nich twórczość, jak wykorzystać naturalną ciekawość młodych ludzi technologiami informacyjnymi, jak to wszystko spiąć w całość i nakręcić krótki film i go udostępnić oraz jak dalej z tym pracować i po co takie działania są potrzebne współczesnemu nauczycielowi?

Warsztaty prowadzili nauczyciele innowatorzy z szkół i przedszkoli (Szkoła Podstawowa nr 36 w Łodzi, Szkoła Podstawowa nr 81 w Łodzi, Szkoła Mikron, Przedszkole Miejskie nr 120 i Przedszkole Miejskie nr 200), konsultanci i specjaliści TI i trenerzy Akademii Młodych Twórców z Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego oraz przedstawiciele uczelni, firm, fundacji i wydawnictw (Agraf, Synapia, Learnetic, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, Fundacja Liga Niezwykłych Umysłów, Helion, Społeczna Akademia Nauk).

Weekend z Technologią Informacyjną zaszczylił swoją obecnością znakomici goście:

- dr Grzegorz Wierchowski - Łódzki Kurator Oświaty
- profesor dr hab. Małgorzata Niewiadomska-Cudak - wiceprzewodnicząca Rady Miasta Łodzi
- Pan Marcin Zalewski - radny Rady Miejskiej w Łodzi, wiceprzewodniczący Komisji Edukacji.
- Pani Agnieszka Mokrogulska - główny specjalista Departamentu Podręczników, Programów i Innowacji MEN
- Pani Anna Wierzbicka - dyrektor Wydziału Informatyki UML z inspektorem Panią Moniką Galją.
- Pan Piotr Pałora - starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Łodzi
- Pani Barbara Suchara - inspektor Wydziału Edukacji w Łodzi

Każdy z uczestników otrzymał do wypełnienia ankietę, dzięki której można zaplanować i zaproponować różne formy doskonalenia i doradztwa dla nauczycieli różnych typów szkół i placówek oświatowych.

Podczas podsumowania Weekendu z Technologią Informacyjną, uczestnicy bardzo pozytywnie wypowiedzieli się o prowadzonych zajęciach. Wyrzili chęć uczestnictwa nie tylko w IV edycji Weekendu, który odbędzie się w marcu 2017 r., ale również w kursach i warsztatach o tematyce poruszanej podczas warsztatów. Weekend z technologią Informacyjną miał bowiem na celu zainspirować i zmotywować uczestników do dalszego doskonalenia umiejętności z zakresu stosowania technologii informacyjnej w procesie kształcenia, a przeprowadzona diagnoza ukazała obszary planowanego doskonalenia informatycznego w LCDNiKP

Miłym zaskoczeniem było losowanie nagród dla uczestników, ufundowanych przez firmy uczestniczące w „Weekendzie z technologią informacyjną”.

*Anna Koludo
Krystyna Łukaszczyk*

Samorząd Uczniowski drogą ku samorządności

Samorząd Uczniowski stanowi nieodłączną część każdej szkoły. Uczniowie większość swojego czasu spędzają w szkole, dlatego Publiczne Gimnazjum nr 30 im. Adama Mickiewicza w Łodzi stara się, by w murach szkolnych było przyjemnie. Uczniowie angażują się w życie szkoły, rozwijają swoje pasje i zainteresowania, spełniają swoje marzenia. Wiedzą, że zmiana rzeczywistości szkolnej leży w ich rękach.

Głównym celem pracy Samorządu Uczniowskiego jest przygotowanie do odpowiedzialnego podejmowania decyzji, pobudzanie aktywności, poszanowanie podstaw demokracji, zaangażowanie młodzieży w życie szkolne, zagospodarowanie uczniom wolnego czasu oraz integracja gimnazjalistów z różnych zespołów klasowych. Podczas aktywności proponowanych przez Samorząd Uczniowski najczęściej aranżuje się takie sytuacje, w których uczniowie zdrowi i niepełnosprawni podejmują wspólne, różnorodne działania, są partnerami, razem pokonują trudności i osiągają sukcesy. Działania te sprzyjają nie tylko uspołecznianiu dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, ale podnoszą poczucie własnej wartości i budzą wiarę w swoje możliwości.

Zgodnie z tradycją wprowadzoną przez Samorząd Uczniowski ostatni piątek miesiąca to, poza lekcjami, dzień pełen zabaw i szaleństw. W roku szkolnym 2014/2015 Samorząd Uczniowski zorganizował szalone ostatnie piątki miesiąca pod hasłem: „Dzień Szalonych Fryzur”, „Dzień w krawacie”, „Dzień na Lewą Stronę”, „Ostatki”, „Dzień na niebiesko” (1 kwietnia na znak poparcia z osobami autystycznymi nasza szkoła przyłączyła się do międzynarodowej akcji „Zaświeć się na niebiesko”) i „Dzień na zielono”.

W 1. półroczu roku szkolnego 2015/2016 zorganizowaliśmy dzień pod hasłem „Lato wróć...”. Uczniowie i nauczyciele mieli na sobie symboliczne letnie elementy stroju, a na szkolnym korytarzu urządziliśmy kąciak gier i zabaw. Samorząd Uczniowski zorganizował również „Dzień Kolorowego Stroju” i „Halloween”. Uczniowie w strojach rodem z horrorów prezentowali swoje, nieco odmienne od codziennego, oblicza.

Samorząd Uczniowski w naszej szkole działa niezwykle prężnie, organizuje wiele imprez i akcji, które na stałe wpisały się do kalendarza szkolnego:

1. Wybory do Rady Samorządu Uczniowskiego (projekt „Samorzady mają głos”, organizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej)

Zorganizowana akcja stała się kolejną okazją do zmobilizowania młodzieży do aktywności na rzecz społeczności szkolnej, a przede wszystkim praktyczną lekcją samorządności.

2. Projekt „Młodzi Głosują – wybory parlamentarne 2015” (organizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej)

Akcja „Młodzi Głosują” była świetną okazją do rozwijania aktywności uczniów i kształtowania poczucia odpowiedzialności obywatelskiej. Uświadomiła młodzieży, że głosowanie jest nie tylko przywilejem, ale także warunkiem sukcesu demokracji.

3. Udział w XIII Europejskim Tygodniu Dysleksji

Zgodnie z tradycją szkoły, po raz kolejny Publiczne Gimnazjum nr 30 im. Adama Mickiewicza w Łodzi brało udział w obchodach XIII Europejskiego Tygodnia Świadomości Dysleksji.

Nie tylko poloniści walczą każdego dnia o poprawną pisownię. Walka z „bykami” trwa nieustannie na każdym przedmiocie, dlatego uczniowie w ciągu całego tygodnia brali udział w różnych konkursach, przygotowanych przez Samorząd Uczniowski:

- Konkurs Kaligraficzny „Z piórem za Pan brat”.

- „Walka z bykami” – międzyklasowe rozgrywki o tytuł Mistrzowskiej Klasy.

Z okazji XIII Tygodnia Świadomości Dysleksji na terenie szkoły przygotowano również zajęcia i warsztaty w ramach zajęć specjalistycznych „Mogę zostać ortograficznym torreadorem” i konsultacje dla rodziców dzieci ze specyficznymi problemami w nauce „Zaprzyjaj się z dysleksją”.

4. Wróżby andrzejkowe

Na uczniów naszej szkoły, nauczycieli i innych pracowników szkoły czekały specjalnie przygotowane przez uczniów wróżby. Każdy mógł „poznać swoją przyszłość” dzięki wróżbom z ręki. Jednymi z najbardziej obleganych stanowisk okazały się te, przy których można było wylosować swój przyszły zawód czy poznać imię przyszłej sympatii.

Andrzejkki były wspaniałą okazją do dobrej zabawy, a jednocześnie źródłem szacunku dla tradycji i obrzędów ludowych. Wróżby pobudziły naszą wyobraźnię, pozwoliły oderwać się od rzeczywistości i przenieść w świat marzeń i fantazji.

5. Udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy

Dnia 10 stycznia 2016 roku wolontariusze Publicznego Gimnazjum nr 30 im. Adama Mickiewicza w Łodzi kwestowali w 24. finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, którego tegoroczne hasło brzmiało „Mierzymy wysoko!”. Celem zbiórki było pozyskanie środków na zakup sprzętu medycznego dla oddziałów pediatrycznych oraz zapewnienie godnej opieki medycznej seniorów.

Udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy jest okazją, by odkrywać i propagować wśród uczniów chęć bezinteresownego czynienia dobra, kształtować wrażliwość i uczciwość, a także uświadamiać i pokazywać, że wspólnie działając można pomagać, a przy okazji bawić się.

*Całą korzyść wyciągnął ten,
kto pomieszał przyjemne z pożytecznym*
Horacjusz

6. Poczta Walentynkowa

W naszej szkole, jeszcze przed Walentynkami, Samorząd Uczniowski przygotował skrzynkę na listy, do której uczniowie wrzucali listy dla swoich sympatii. W dniu 12 lutego przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego stali się posłańcami Amora i przekazali po klasach pocztę walentynkową. Dla wszystkich uczniów i nauczycieli przygotowana była miła, słodka niespodzianka. Wielu z nas w tym dniu zdobyło się na choćby drobny gest, aby osoba, do której czujemy sympatię, zrozumiała, ile dla nas znaczy.

7. Wielkanocny Jarmark Cudów

Uczniowie przez cały tydzień wykonywali w domu i w szkole wielkanocne ozdoby świąteczne. Klasy zgromadziły najróżniejsze ozdoby świąteczne: stroiki, pisanki, kartki świąteczne czy koszyczki wielkanocne. Każda z klas przygotowała stanowisko i prezentowała tam swoje wyroby. Zainteresowanie ozdobami wielkanocnymi wśród społeczności szkolnej było bardzo duże. Dla klasy, która zgromadziła najwięcej ozdób przewidziano nagrodę.

8. Wybory Miss i Mistera Szkoły

W wyniku klasowych eliminacji do ścisłego finału zakwalifikowało się sześć kandydatek i sześciu kandydatów z poszczególnych klas. Zawodnicy musieli poddać się ocenie jury, które brało pod uwagę prezencję, urok osobisty, dowcip i inteligencję. Sprawdziliśmy również, jak nasze kandydatki i kandydaci radzą sobie w nietypowych sytuacjach. Reprezentanci wszystkich klas prezentowali się w „stroju luzackim” ukazującym osobowość kandydata, stroju szkolnym oraz wieczorowym. Kandydaci brali udział w konkurencji zatytułowanej „Pytanie czy wyzwanie”. Kolejną konkurencją było sprawdzenie wiedzy kandydatek i kandydatów. Każdy losował po jednym pytaniu, na które musiał udzielić poprawnej lub jeśli pytanie okazało się za trudne, zabawnej, kreatywnej odpowiedzi.

9. Dyskoteki szkolne

Samorząd Uczniowski na terenie szkoły organizuje dyskoteki, które są niezmiernie ważne szczególnie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Mają oni okazję na integrację w zespołach międzyklasowych, ale przede wszystkim są okazją do spędzenia czasu ze swoimi kolegami i koleżankami.

10. Pikniki nocne

Od 2006 roku spotkamy się w gronie nauczycieli i uczniów na szkolnym pikniku nocnym. Tradycją jest, iż w czasie nocnego pobytu w szkole pracujemy wspólnie na warsztatach, bierzemy udział w grach i zabawach integracyjnych, przygotowujemy posiłki oraz organizujemy wiele innych działań.

Samorząd Uczniowski włącza się w szereg akcji charytatywnych. „Człowiek jest wielki nie przez to, co posiada, lecz przez to, kim jest; nie przez to, co ma, lecz przez to, czym dzieli

się z innymi” – słowa naszego papieża Jana Pawła II – przyświecały akcji charytatywnej przeprowadzonej na terenie naszej szkoły. Rada Samorządu Uczniowskiego Publicznego Gimnazjum nr 30 w Łodzi zorganizowała zbiórkę podarunków dla ośmioletniej Madzi, dziewczynki walczącej z chorobą nowotworową i rehabilitowanej z powodu dziecięcego porażenia mózgowego. W akcji uczestniczyła cała społeczność szkolna – uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkoły i rodzice.

Samorząd Uczniowski włącza się również w organizację licznych uroczystości szkolnych. Aby uświetnić tegoroczny Dzień Edukacji Narodowej postanowiliśmy wręczyć nauczycielom nagrody w poszczególnych kategoriach. W tym celu Samorząd Uczniowski przeprowadził wśród uczniów anonimowe ankiety. W wyniku głosowania, w którym każdy z uczniów miał okazję wziąć udział, wyłoniliśmy zwycięzców w poszczególnych kategoriach: „Fair Play”, „Uśmiech Roku”, „Bratnia Dusza”, „Pomocna Dłoń”, „Kosa”, „Autorytet Roku”, „Piękność Roku”, „Super Belfer”.

Samorząd Uczniowski stale rozbudza i rozwija indywidualne zainteresowania ucznia poprzez zdobywanie prawidłowych doświadczeń we współzyciu i współdziałaniu w grupie rówieśniczej. Poza tym umożliwia uczniom szczególnie uzdolnionym, jak i tym chorym, słabszym udział w konkursach:

- na oryginalniejszy strój na Halloween,
- na najliczniej przebraną klasę i na najbardziej pomysłowy strój ostatekowy,

- poświęconych Adamowi Mickiewiczowi: „Konkurs literacki – „Bliżej Mickiewicza” w formie testu dotyczącego naszego patrona i Konkurs Kartka urodzinowa „Mickiewiczowi na urodziny”.

Niewątpliwym sukcesem Samorządu Uczniowskiego jest udział w konkursie „Lider Samorządu Uczniowskiego”, organizowanym przez Studium Prawa Europejskiego. Celem konkursu jest przygotowanie młodzieży do czynnego udziału w życiu publicznym, pracy w Samorządzie Uczniowskim, poszerzenie wiedzy o prawach człowieka i obywatela, współodpowiedzialność za szkołę i środowisko, zachęcenie do aktywnego działania, realizacji projektów, debat oraz krzewienia samorządności wśród uczniów.

Samorząd Uczniowski tworzy i wdraża w życie szkoły innowacyjne programy i projekty dotyczące:

- edukacji patriotycznej i obywatelskiej - projekt Centrum Edukacji Obywatelskiej „Młodzi głosują”,
- edukacji samorządowej - projekt Centrum Edukacji Obywatelskiej „Samorzady mają głos”,
- edukacji medialnej i dziennikarskiej - program „Junior w mediach”,
- edukacji profilaktycznej - program Polskiego Towarzystwa Dyslektycznego „Szkoła przyjazna uczniom z dysleksją”,
- edukacji literackiej - projekt „Bliżej Mickiewicza” (konkurs literacki „Bliżej Mickiewicza”, kartka „Mickiewiczowi na urodziny”).

Uczniowie pracujący w Samorządzie Uczniowskim biorą udział w redagowaniu gazetki szkolnej „Wrzawa”, która jest dystrybuowana wśród uczniów i nauczycieli. Redaktorzy współpracują w wielu różnych, tematycznie podzielonych sekcjach. Współpraca w gazetce szkolnej pozwala uczniom na wyrażanie własnych opinii, podejmowanie interesującej dla uczniów tematyki, ale głównie wpływa na rozwój umiejętności pisarskich i współpracy w grupie.

Działalność Samorządu Uczniowskiego Publicznego Gimnazjum nr 30 im. Adama Mickiewicza w Łodzi realizowana jest w różnorodny sposób poprzez organizowane konkursy, apele, informacje o swoich poczynaniach w gablotach, realizowanie własnych projektów czy włączanie się w ogólnopolskie akcje. Poprzez te działania Samorząd Uczniowski wzbogacił życie szkoły, wypromował ją w środowisku lokalnym, rozwinął wśród uczniów samorządność i przedsiębiorczość.

Z satysfakcją można stwierdzić, że działalność Samorządu Uczniowskiego Publicznego Gimnazjum nr 30 w Łodzi jest owocna, uczniowie czują się współgospodarzami szkoły, utożsamiają się z nią i z należytą powagą traktują swoje prawa i obowiązki

*Iłona Stasiulek – nauczyciel wspierający
PG nr 30 w Łodzi,
opiekun Samorządu Uczniowskiego*

Mini obrabiarki CNC sterowane z komputera PC.

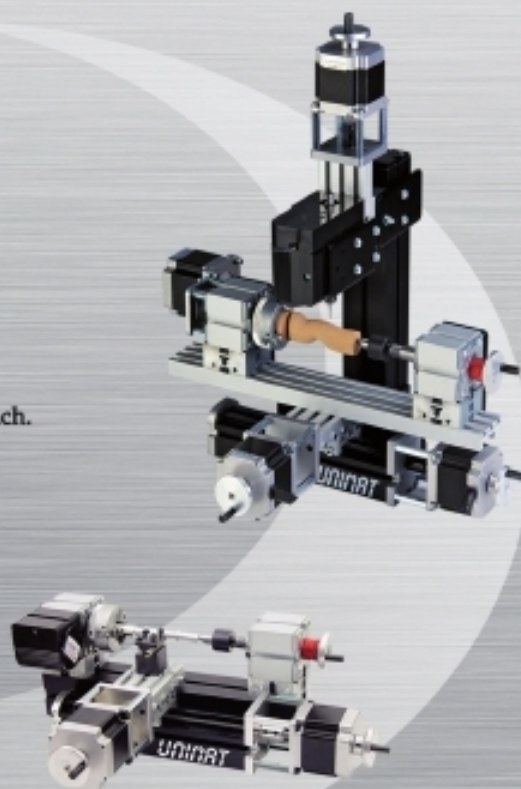
Charakteryzują się modułową konstrukcją - z tych samych elementów możemy złożyć tokarkę, frezarkę pionową czy poziomą max do 4 osi.

Dołączone oprogramowanie sterujące pozwalające na sterowanie w G-kodach.

Język programowania zbliżony do uproszczonego Fanuc-a.

Przygotowane postprocesory z systemu MTS oraz EdgeCAM.

Niewielkie wymiary maszyny i moc napędów pozwolą na bezpieczne wprowadzenie użytkownika w świat obrabiarek CNC.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. Króla Bolesława Chrobrego w Łodzi

Szkoła dziedzictwa. Projekt 966

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Łodzi to szkoła przygotowująca na potrzeby rynku pracy przyszłych handlowców, ekonomistów i kolejarzy. W procesie dydaktycznym nauczyciele stosują różne metody zachęcając w ten sposób uczniów do ciągłego procesu uczenia się. W szkole realizowane są różne przedsięwzięcia, w lutym bieżącego roku nasza szkoła przystąpiła do realizacji organizowanego przez Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT (operator Bramy Poznania) i Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu programu „Szkoła dziedzictwa. Projekt 966”. Opiekunami projektu byli Artur Filipowski – nauczyciel kształcenia zawodowego i Jacek Klimeczak – nauczyciel historii. W projekcie uczestniczyli uczniowie reprezentujący wszystkie zawody, w których szkoła prowadzi kształcenie, łącznie w działaniach realizowanych w ramach projektu uczestniczyło ok. 120 uczniów i 15 nauczycieli.

Realizacja projektu odbywała się wieloetapowo. W pierwszej części opiekunowie projektu uczestniczyli w trzydniowym szkoleniu w Bramie Poznania, podczas którego poznali innowacyjne metody pracy sketchnoting, storytelling i questing. Metody te zostały następnie wykorzystane podczas realizacji projektu w ZSP nr 5.

Celem projektu było zaplanowanie i wdrożenie działań rozwijających zainteresowania historyczne uczniów z uwzględnieniem efektów kształcenia określonych w podstawach programowych kształcenia. W początkowym etapie prac rozpoznano zainteresowania edukacyjne uczniów w celu dokonania wyboru tematyki będącej podstawą opracowania szkolnego projektu. W efekcie tych prac tematyka działań przyjęta do realizacji w ramach projektu „Szkoła dziedzictwa projekt 966” obejmowała zagadnienia handlu międzynarodowego państwa polskiego w kolejnych okresach historycznych. W celu zaangażowania całego środowiska szkolnego zaplanowano dwa etapy realizacji szkolnego projektu.

W I etapie grupa uczniów uczestniczyła w warsztatach pt. „Zarys wymiany zagranicznej Polski od państwa Piastów do dnia dzisiejszego”. Zadaniem uczniów było przygotowanie i zaprezentowanie uwarunkowań handlu zagranicznego Polski w kolejnych okresach historycznych – od państwa Piastów do współczesności. Innowacyjność warsztatów polegała na połączeniu wiedzy ekonomicznej i historycznej przy jednoczesnym wykorzystaniu kreatywnych metod pracy - sketchnotingu i storytellingu. Pod kierunkiem nauczycieli

zostaly zaprezentowane całej społeczności szkolnej w formie wystawy. Dla upowszechnienia wiedzy o zmieniających się uwarunkowaniach handlu zagranicznego w kolejnych okresach istnienia państwa polskiego zajęcia miały charakter otwarty dla nauczycieli uczących w ZSP 5. Nauczyciele historii i przedmiotów zawodowych obserwujący warsztaty otrzymali komplet materiałów potrzebnych do przeprowadzenia zajęć w swoich klasach.

warsztaty

uczniowie pracowali z tekstami źródłowymi, na podstawie których wypełniali karty pracy i nanosili informacje na mapy wykorzystując różne znaki informacyjne, barwy i rysunki. Efektem samodzielnej pracy uczniów są kolorowe plakaty stanowiące kompendium wiedzy na temat szlaków handlowych oraz przedmiotów eksportowanych i importowanych w różnych okresach dziejów Polski. Prace uczniów

turniej

zostaly zaprezentowane całej społeczności szkolnej w formie wystawy. Dla upowszechnienia wiedzy o zmieniających się uwarunkowaniach handlu zagranicznego w kolejnych okresach istnienia państwa polskiego zajęcia miały charakter otwarty dla nauczycieli uczących w ZSP 5. Nauczyciele historii i przedmiotów zawodowych obserwujący warsztaty otrzymali komplet materiałów potrzebnych do przeprowadzenia zajęć w swoich klasach.

W II etapie nauczyciele kształcenia zawodowego zaprojektowali i wyprodukowali ekonomiczną grę decyzyjną „Handel Zagraniczny Polski pierwszych Piastów”. Gra przeznaczona jest dla 15 – 30 graczy, którzy w trakcie rozgrywki wcielają się w role historycznych przedsiębiorców. Rozpoczynając rozgrywkę każdy z graczy otrzymuje losową kartę postaci producenta – „Bursztynnik”, „Garbarza” lub „Bartnika”. W trakcie rozgrywki gracze produkują, zatrudniają pomocników, zawiązują spółki, handlują z innymi graczami oraz odbywają wyprawy handlowe do miast usytuowanych na średniowiecznych szlakach handlowych. Czas trwania jednej rozgrywki wynosi około 60 minut, zwycięzcą gry jest gracz, który zgromadził największy majątek. Gra wykorzystywana jest przez nauczycieli kształcenia zawodowego w prowadzonych przez nich zajęciach, oraz na organizowanych cyklicznie turniejach. Pierwszy turniej przeprowadzony został 20 maja w ramach organizowanego corocznie w ZSP 5 „Dnia Ekonomisty”. W kilkugodzinnych rozgrywkach jednocześnie uczestniczyli uczniowie wszystkich klasy ekonomicznych uczęszczających do ZSP 5.

Wysiłek nauczycieli i uczniów naszej szkoły włożony w realizację programu edukacyjnego „Szkoła dziedzictwa. Projekt 966” zo-

Wycieczka

stał doceniony przez organizatorów. Nagrodą za trud włożony w upowszechnienie wiedzy o początkach polskiej państwowości była wycieczka do miejsc, w których kształtowało się państwo polskie. Dwudniowa wycieczka była

Gala podsumowująca projekt

wielką lekcją historii, podczas której odwiedziliśmy miejsca najważniejsze dla pierwszych Piastów. Byliśmy m.in. w Bazylice Prymasowskiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gnieźnie (koronowali się w niej pierwsi królowie Polski - w tym patron naszej szkoły Bolesław Chrobry) oraz Bazylice Archikatedralnej św. Piotra i św. Pawła w Poznaniu (spoczywają w niej prochy m.in. Mieszka I i Bolesława Chrobrego). Poznaliśmy historię Kościoła św. Jana Jerozolimskiego za Murami oraz Kościoła Najświętszej Marii Panny w Poznaniu (znajdującego się na miejscu pierwszej kaplicy na ziemiach Polan, tj. kaplicy księżniczki Dobrawy), zwiedziliśmy Interaktywne Centrum Historii Ostrowa Tumskiego. Pobyt w Poznaniu to nie tylko nauka, również chwile odpoczynku. Podczas spacerów po Ostrowie Tumskim, Malcie, Starym Rynku poznaliśmy liczne wielkopolskie legendy - m.in.

wystawa

o mieczu św. Piotra, poznańskich koziołkach, rogalach świętomarcińskich. Zakończeniem wycieczki było uczestnictwo w gali podsumowującej program, podczas której uczniowie naszej szkoły zaprezentowali działania podjęte w naszej szkole w trakcie realizacji projektu.

Artur Filipowski

Konkurs historyczny Piastowie i ich dziedzictwo

W dniu 22 kwietnia 2016 r. w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi odbyło się uroczyste zakończenie XV edycji konkursu historycznoplastycznego dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych pt. „Piastowie i ich dziedzictwo”. Kolejny już raz Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne oraz Szkoła Podstawowa nr 40 im. Bohaterów Rewolucji 1905 r. w Łodzi zorganizowało plastyczne zmagania uczniów rozszerzając przy tym wiedzę historyczną i upamiętniając 1050 rocznicę chrztu Polski. Patronat honorowy nad konkursem objęła prezydent Łodzi Hanna Zdanowska oraz łódzki Kurator Oświaty.

Zadaniem uczniów było, posługując się dowolną techniką, wykonać pracę plastyczną ilustrującą ważne wydarzenie polityczne, postać historyczną lub dzieło sztuki związane z panowaniem dynastii piastowskiej w Polsce.

W XV edycji konkursu wzięło udział 33 nauczycieli z 26 szkół. W trakcie pierwszego, szkolnego etapu konkursu nauczyciele wyselekcjonowali 178 najlepszych prac (wykonanych przez 206 uczniów) i przekazali organizatorom.

Komisja konkursowa zebrała się 21 marca w składzie Ewa Jędrzejczyk, Marcin Krach i Ewa Kurylak i po zapoznaniu się z pracami plastycznymi wybrała i nagrodziła najlepsze z nich.

Łącznie nagrodzono nagrodami rzeczowymi i dyplomami 75 uczniów (66 prac), oraz przyznano dyplomy 33 nauczycielom i 26 szkołom. Nagrody ufundowali: Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi oraz Szkoła Podstawowa Nr 40 w Łodzi.

Najwięcej nagród zdobyły:
 SP 172 – 8 nagród
 SP 12 – 7 nagród
 SP 44 i 137 – 6 nagród
 SP 120 i 162 – 5 nagród
 Najwięcej osób przystąpiło do konkursu ze szkół:
 SP 12 i 182 – 19 osób
 SP 172 – 18 osób
 SP 162 – 17 osób
 SP 137 – 15 osób

Marcin Krach

Praca konkursowa. Autor: Alicja Ignaczak

Praca konkursowa. Autor: Michał Dójeżyński

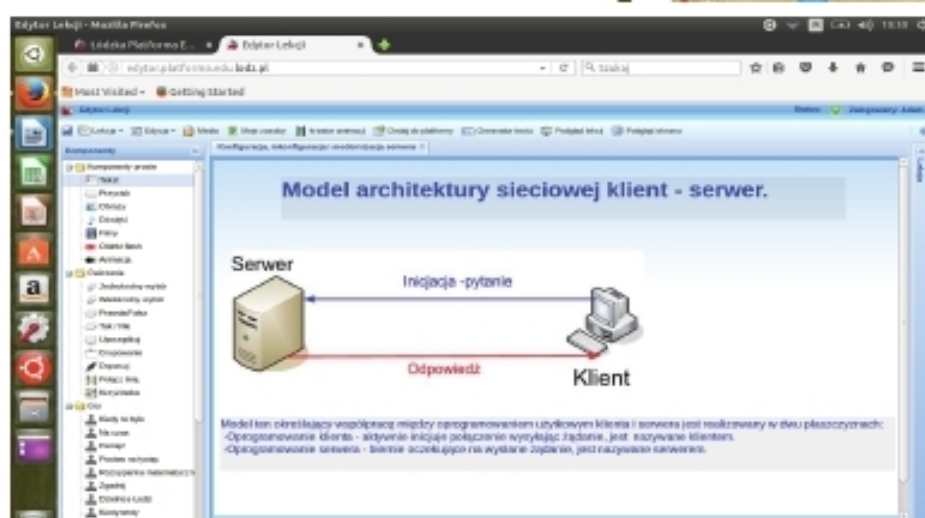

Łódzka Platforma Edukacyjna jako dobre narzędzie w szkole

Łódzka Platforma Edukacyjna ma służyć nauczycielom i uczniom jako narzędzie wspomagające proces kształcenia. Popatrzmy na platformę jak na zbiór gotowych wirtualnych materiałów edukacyjnych z różnych obszarów nauki. Zbiór, który można uzupełnić o własny wytworzony materiał. Przygotowany materiał edukacyjny możemy udostępnić uczniom i nauczycielom w swojej szkole, jak również nauczycielom i uczniom w innych placówkach. Warunki jakie trzeba spełnić to dostęp do Internetu i posiadanie konta na platformie. Ta aplikacja webowa nie ma wymagań sprzętowych, można ją uruchomić na każdym komputerze stacjonarnym, mobilnym, tablecie i telefonie komórkowym-smartfonie. Tym samym upada argument niektórych nauczycieli o braku możliwości pracy z platformą, bo nie mamy dostępu do pracowni komputerowej, nie mamy komputerów w sali lekcyjnej czy nie mamy dostępu do Internetu. Urządzenia do wykorzystania platformy z dostępem do Internetu mają nasi uczniowie (BOYD - weź swój sprzęt do szkoły). To od nauczyciela zależy, w jaki sposób wykorzysta potencjał uczniów w zakresie poruszania się w świecie informatyki i rozwiązywania problemów w tej dziedzinie. Dla naszych uczniów to żadnym problemem połączyć się z Internetem. Rolą nauczyciela jest odpowiednie wykorzystanie funkcjonalności platformy w procesie kształcenia w wirtualnym środowisku. Platforma również nie ma ograniczeń związanych ze środowiskiem systemu operacyjnego. Nie ma znaczenia, jaki mamy system na komputerze, uruchomi się zarówno pod Windowsem, Linuxem czy Androidem. Kolejny argument przeciwników łódzkiej platformy e-learningowej został obalony.

Użytkownicy platformy mogą skorzystać z licznych gotowych zasobów multimedialnych udostępnionych w aplikacji. Jakie i ile zasobów mamy do dyspozycji w zakładce

Moje zasoby. Kwestia ilości udostępnianych zasobów jest zależna od interpretacji. Dla informatyka będzie to około 9000, zaś laik określi tę ilość na 2440.

Proszę zwrócić uwagę, że zasób Twierdzenie Pitagorasa posiada kolejne elementy, jak katalog i kolejne podkatalogi. Czy patrząc na ten rysunek możemy określić go jako nieciekawą i przestarzałą? Otwarty zasób nie jest statyczny, ale możemy obejrzeć animacje opatrzoną odpowiednim komentarzem. W tym samym oknie mamy ćwiczenie umożliwiające wykorzystanie nowo zdobytych wiadomości. Wirtualny świat uzupełniają w tym przykładzie umieszczone z prawej strony narzędzia (przedstawione na rysunku) do pokreślenia ważnych elementów omawianych zagadnień. Również ten kolejny argument nie ma pokrycia w rzeczywistości. Wydawanie opinii o aplikacji jest tworzeniem kolejnych mitów funkcjonujących w środowisku nauczycieli. Gdy zapytać statystycznego nauczyciela o platformę, to podałyby wiele argumentów na „nie”, a gdy zapytać, czy chociaż raz się do niej zalogował i obejrzał za-

soby to odpowiedź byłaby też negatywna.

Ostatni argument przytaczany przez nauczycieli przedmiotów zawodowych to brak materiałów z przedmiotów zawodowych. To prawda, nie ma takiego katalogu, nie ma takich materiałów. Tu właśnie pojawia się pole do popisu dla „kreatywnych nauczycieli”. Platforma dysponuje narzędziem „Edytor lekcji”.

Ja w tych zasobach mam zamiar zbudować lekcje z zagadnień sieciowych dla technika informatyka kwalifikacja E13.

Dlaczego więc nie korzystamy z platformy? Odpowiedzi nie da się udzielić jednoznacznie. Wydaje się, że jako najważniejszy powód można zacytować fragment artykułu zamieszczonego w czasopiśmie Dobre Praktyki. Brzmi on: „należy więc sobie uświadomić, że technologia informacyjna, mimo znakomitego jej rozwoju i odpowiednio zaprojektowanych narzędzi informatycznych do kształcenia na odległość, nie przyniesie oczekiwanych korzyści, jeżeli nie pozyska świetnie przygotowanych operatorów – nauczycieli, którzy odpowiednio wykorzystają funkcjonalność systemu do celu zaprojektowania działań edukacyjnych w świecie wirtualnym.”¹

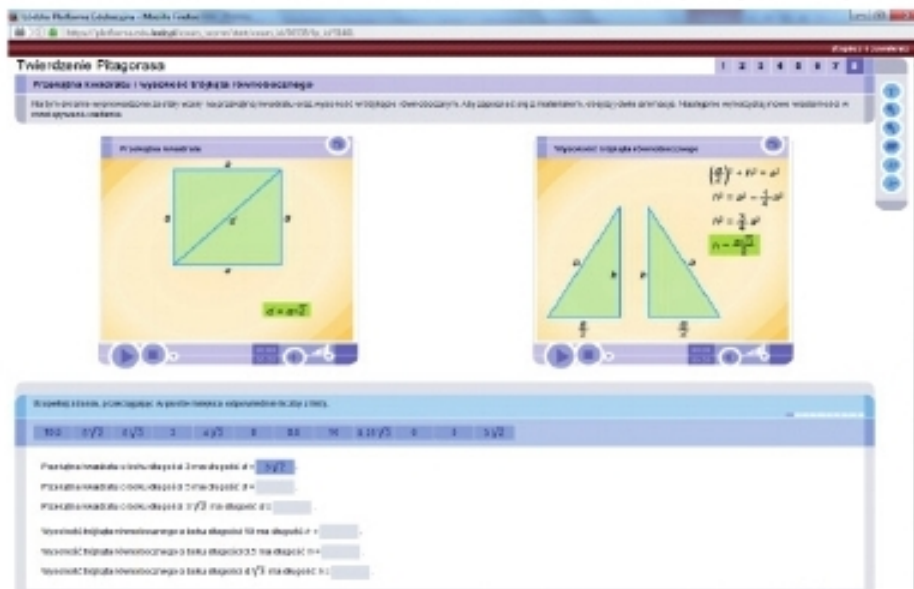
Nowoczesna edukacja powinna się poruszać w cyfrowym świecie generującym nowe podejście do procesu kształcenia. Procesu wykorzystującym inowacyjne metody dydaktyczne oparte o:

- narzędzia interaktywne,
- materiały multimedialne,
- oprogramowanie i usługi online.

W świecie technologii informatycznych posiadanie kompetencji cyfrowych jest bardzo ważne. Dlatego wykorzystanie potencjału Łódzkiej Platformy Edukacyjnej jest umiejętnością bardzo pożądaną przez nauczyciela na etapie edukacji szkolnej.”

Adam Grudziński

¹ Koludo A., Wojtuś D., Kształcenie na odległość, „Dobre praktyki” 2013, nr 1, s. 14-15.

Jubileusz 50-lecia Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 3 w Łodzi

Nasze półwiecze!

Mam dopiero 33 lata. W edukacji „siedzę” i to dość głęboko od 2010 roku. Czy to już wystarczająca legitymacja zawodowa, uprawniająca mnie do pisania wspomnień? Pewnie nie. Ale to mnie przypadł w udziale zaszczyt, aby napisać sprawozdanie z 50-lecia placówki wychowawczej (i dydaktycznej), w której staram się razem z kolegami i koleżankami nauczycielami i wychowawcami zwalczać bezduszny system edukacji, redukujący młodych ludzi do kilku „cyferek”, tabel i wykresów. Ponieważ odrzuca mnie takie „wypracowanie na temat”, napiszę to sprawozdanie trochę inaczej.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Łodzi w tym roku obchodzi swoje „złote gody”. 50 lat! 01.03.1966 roku, jak czytamy w księdze pamiątkowej: „pierwsza wychowanka przekroczyła próg Państwowego Zakładu Wychowawczego w Łodzi”. Ówczesny budynek znajdował się na ulicy Krajowej 15. W czerwcu 1979 roku placówka, już przy ulicy Drewnowskiej 151 (gdzie jest do dziś) w nowym budynku starała się dokonywać cudów w pracy z trudną młodzieżą. Nazywała się III Państwowy Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy. Czym się tam zajmowano? Szeroko rozumiana resocjalizacją dziewcząt: odrobienie zaległości w nauce (dla wielu wychowanek MOW był jedyną szansą na ukończenie szkoły podstawowej czy, a nawet na zdobycie zawodu w szkole zawodowej, działającej na terenie placówki), nauczanie podstawowych norm społecznych, wyrwanie ze złych środowisk. Słowem wyprowadzenie na jakąś prostą – co widać logo naszej placówki. Dziś to inny świat, inna Polska, inna rzeczywistość a przede wszystkim inna młodzież. Ale MOW nr 3 na Drewnowskiej ten sam. I te same problemy do wyprostowania...

W 2016 roku nie wiedzieliśmy, jak ma wyglądać nasz wielki jubileusz. Jak podsumować 50 lat. Co pokazać gościom? Czym się pochwalić lub co przemilczeć? Jednak po wielu burzliwych naradach już od września 2015 roku rozpoczęliśmy operację jubileusz 50-lecia w dniach 11-13.05.2016. W poniedziałek i wtorek dziewiątego i dziesiątego maja roku nikt nie siedział, nikt się nie nudził. Wszyscy pracowali, biegali, dopinali na ostatni guzik wcześniejsze zadania. Aby być gotowym na czas. Nasze wielkie dni rozpoczęła konferencja naukowa zorganizowana wraz z Wydziałem Pedagogiki UŁ w dniu 11.05. Tytuł tej konferencji brzmiał: „Praca z lobuzem”. Wśród wielu referatów, wykładów chyba najbardziej zapadło w pamięć wystąpienie byłej wychowanki MOW nr 3, dziś dojrzałej kobiety, która po prawie trzydziestu latach od ukończenia MOW nr 3, mogła się pochwalić ułożonym życiem i spełnieniem się zarówno prywatnie jak i zawodowo. Myślę, że wszystkim obecnym na sali zaszkliły się

oczy. 12.05.2016 roku odbyła się uroczystość z udziałem najwyższych władz miasta Łodzi już u nas, na ulicy Drewnowskiej 151. Przybyła pani prezydent Hanna Zdanowska, radni, przedstawiciele kuratorium. Nie mogło zabraknąć też byłych pracowników i wychowanek - w końcu 50 lat to kawał ludzkiego życia, kawał ludzkich historii. Byli również dawni dyrektorzy placówki: Zbigniew Gaberkowicz, Jerzy Kucza, Krystyna Fuerst. Centralnym punktem uroczystości było wręczenie na ręce obecnej dyrektor MOW nr 3 dr n. tech. Hannie Radziszewskiej przez panią prezydent nowego sztandaru, ufundowanego przez Stowarzyszenie Pomocy Młodzieży Niedostosowanej Społecznie „Dla Przyszłości”. Całość zakończyła się uroczystym obiadem oraz wieczorem

wspomnień. Ostatniego dnia, 13.05.2016 odbyły się rajdy rowerowe, piknik dla obecnych i byłych pracowników oraz spotkania „po latach”: wychowanki i wychowawcy.

Udało się nam również wydać okolicznościową książkę wspomnieniową „Nasze wspomnienia 1966-2016”, w której dokładnie opisano, czym jest praca w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jakie typy szkół tam funkcjonują, jak zmieniał się nasz ośrodek przez te wszystkie lata. MOW nr 3 to dziś ostatnia taka placówka w naszym mieście. Przetrwiała różne burze, zawirowania. Goście podczas jubileuszu życzyli nam powodzenia na dalsze lata. I tego się trzymajmy!

Maciej Samolej

Dlaczego Ocenianie Kształtujące jest OK?

Wprowadzenie systemu egzaminów zewnętrznych spowodowało oprócz niewątpliwych korzyści związanych z diagnozowaniem poziomu umiejętności uczniów niepokojące zjawisko, jakim jest uczenie „pod egzamin”. Wyniki egzaminów zewnętrznych są porównywalne, gdyż stosuje się to samo narzędzie (ten sam test na koniec danego etapu kształcenia) do ich zebrań. Tym sposobem organy prowadzące czy nadzorujące oceniają prace szkół, a co za tym idzie pracę nauczycieli głównie na podstawie wyników egzaminu. Tworzy się ranking szkół (w skali kraju, miasta), opracowane i drukowane są raporty z wyników egzaminów w prasie lokalnej. Obecnie jednak ważniejsza od średnich wyników egzaminów jest efektywność kształcenia. Porównujemy szkoły, ich efektywność kształcenia za pomocą wskaźników edukacyjnej wartości dodanej. Trzyletnie wskaźniki edukacyjnej wartości dodanej dostępne są dla wszystkich; mogą je wykorzystać uczniowie, planując dalsze kształcenie i dokonując wyboru szkoły. Przy wyborze szkoły uczniowie kierują się także informacjami o nauczycielach, o ich jakości pracy. Ważne więc, aby efektywność kształcenia była jak najwyższa, przynajmniej wyższa od przeciętnej w kraju, powiecie, gminie, nawet jeśli wyniki egzaminu nie należą do wysokich.

Polski system egzaminów zewnętrznych został zaadoptowany z angielskiego systemu egzaminacyjnego i to właśnie anglik M. Seriven jako pierwszy podjął dyskusję rozróżniając dwie funkcje oceny: formatywną (*formative assessment FA*) i sumującą (*summative assessment SA*). Należy podkreślić, że są to dwie funkcje, a nie dwa różne rodzaje oceniania. Szczególnie wprowadzenie tej pierwszej formy oceniania jest konstruktywne i powinno stać się codziennością w polskiej szkole, gdyż jego celem jest nadanie, w dosłownym tłumaczeniu, doskonałej formy czy kształtu oceny szkolnej. Z tego też powodu rozpowszechnił się termin „ocenianie kształtujące”.

Prowadząc zajęcia w uczniach na temat: „Praca i moc prądu stałego” spotkałem się kiedyś z pytaniem skierowanym od uczennicy „Po co my się tego uczymy?” Moja odpowiedź była natchmiastowa „Bo to jest wymagane zawarte w Podstawie Programowej.” Na co dociekliwa uczennica dążyła temat dalej „A co to jest Podstawa Programowa?” Na co ja już bardziej poirytowany odpowiedziałem: „Jest to zespół wymagań, który będzie obowiązywał cię na maturze” Na co uczennica podsumowała nasz dialog: „Ale ja na pewno nie będę zdawała matury z fizyki.” Był to dla mnie jako nauczyciela moment przełomowy, gdyż proste wydawało by się pytanie „Po co tego uczyć?” stało się dla mnie najtrudniejszym pytaniem. W praktyce szkolnej często spotykamy się z tematami w stylu „Twierdzenie Pitagorasa”. Spróbujmy wtedy zadać pytanie uczniom, o czym będzie ta lekcja. Odpowiedzi są jednoznaczne: o twierdzeniu pana Pitagorasa; odpowiedzi to przetworzony w dowolny sposób temat lekcji. Ważnym ogniwem każdej lekcji powinien się stać jej cel podany czy wręcz zapisany na tablicy przez nauczyciela w języku zrozumiałym dla ucznia. Przykładem takiego celu w szkole zawodowej może być „Dowiedcie się, w jaki sposób postawić dwie ściany domu pod

kątem prostym”. Podanie celu prowadzonych zajęć znacznie podniesie efektywność kształcenia i zainteresowanie tym tematem. Zastanawiając się nad celem każdej lekcji, nauczyciel powinien podążać w kierunku przydatności wiedzy i umiejętności w codziennym życiu młodego człowieka i formułować cel tak, by był on przydatny i zrozumiały dla każdego ucznia.

Kolejnym elementem oceniania kształtującego jest podanie kryteriów oceny pracy ucznia na lekcji. Gdy podamy kryteria oceny jakości wymurowania ściany, uczeń wie, na co musi zwrócić uwagę przy jej wykonaniu i co będzie podlegało ocenie. Kryteria podane wcześniej pozwolą mu się lepiej przygotować do wykonania zadania.

Ocena pracy ucznia to najbardziej odpowiedzialna sfera pracy nauczyciela. Nie mówimy tu tylko o ocenie w skali stopni szkolnych. Często oceniamy prace uczniów wypowiadając oceny, czy opinie o ich pracy. Czy można osiągnąć wyższą efektywność kształcenia, jeśli będziemy do uczniów kierować tylko komunikaty typu: „śle”, „znowu nie uważałeś na lekcji” itp.? Uczniowie pracują lepiej, gdy stosujemy choć drobne, ale pochwały. Nie można jednak wyłącznie stosować tego typu zachęt, gdyż jest wtedy przekazywana niewłaściwa informacja o poprawności wykonywanych ćwiczeń. Nawet informacja o złym wykonaniu zadania powinna być przekazana w formie, która zachęca do poprawienia zadania. Możemy stosować tutaj określenia np.: „chyba popełniłeś błąd”, „sprawdź, czy to jest dobrze”, „może trzeba to zrobić inaczej”, itp., a uczniom, którzy sprawnie wykonali ćwiczenie, poza stwierdzeniem o dobrym wykonaniu, staramy się pytaniami naprowadzić na uogólnienie problemu, wskazać nowe przykłady, pomóc w ustaleniu ograniczeń stosowania wykorzystanej metody.

Ocenianie kształtujące to też budowanie atmosfery uczenia się. To chociażby prowadzenie rozmów z uczniami: „Jak się uczysz?”, „Co pomaga uczeniu?”, „Czy po co się uczysz?”. Każdy nauczyciel ma własne sposoby przyswojenia danej partii materiału czy ukształtowania danej umiejętności. Podzielenie się tymi sposobami powoduje wzięcie wspólnej odpowiedzialności przez uczących nad efektem kształcenia. Każdy człowiek potrzebuje uzasadnienia swojego działania, bodźca stymulującego, pobudzającego do działania. Może to być tylko poprawa swojego wizerunku w oczach innych, zaimponowanie komuś swoimi umiejętnościami, ale może to być nagroda (pochwała, pozytywny stopień, wyższy stopień w hierarchii grupy, środowiska, całej społeczności). Często wystarczy tylko chęć zaspokojenia ciekawości, poznania czegoś nowego. To od nauczycieli zależy, czy potrafią przekonać uczącego się do poszerzenia wiedzy i rozwijania swoich umiejętności.

Na lekcji często zadawane są różnego rodzaju pytania, za pomocą których realizowany jest proces dydaktyczny. Im więcej pytań skierowanych do uczniów tym proces staje się bardziej twórczy. Ważną rolę jest tu technika zadawania pytań. Należy unikać pytań w stylu „Kto przyjdzie do tablicy?” lub „Kto tego nie rozumie?”. Reakcja ucznia na te pytania jest dokładnie taka sama jak reakcja na pytania typu „Kto zostanie w ławce i nie przyjdzie do tablicy?” lub „Kto to rozumie?”

Zadając pytania uczniom, podczas wprowadzania nowego zagadnienia na lekcji, trzeba pamiętać o czterech podstawowych zasadach:

- wydłużenie czasu oczekiwania na odpowiedź ucznia, nie popadania w pułapkę typu „jest to twierdzenie Pita... Pita... gorasa”,
  - kierowanie pytań do wszystkich uczniów, a nie tylko zgłaszających się,
  - poszukiwanie w parach lub grupach odpowiedzi na pytanie nauczyciela,
  - niekaranie za błędne odpowiedzi.
- Ważną rolę w procesie dydaktycznym odgrywają również pytania kluczowe. Konstruowanie takich pytań ma na celu skłonienie uczniów do myślenia poprzez:
- ukazanie szerszego kontekstu zagadnienia,
  - zachętę do poszukiwania odpowiedzi,
  - silniejsze zaangażowanie do nauki.

Dzięki stosowaniu różnych metod i form pracy na lekcji można ukształtować umiejętność współpracy. Jeśli nie stosujemy na zajęciach pracy z grupą, jak chociażby metody grup eksperckich, nie ma mowy o głębszym rozumieniu danego materiału. Należy jednak pamiętać, że metody aktywizujące mają wzbogacić proces dydaktyczny, a nie go zastąpić. Nie jest możliwe wykorzystanie wszystkich metod czy form, których nauczyliśmy się na różnego rodzaju kursach. Wiele z nich nie nadaje się do zastosowania na zajęciach z danego przedmiotu. Dobór metod i form pracy na lekcji uzależniamy od sposobu ich przyjmowania przez uczniów i uzyskiwania za ich pomocą lepszej efektywności kształcenia.

Ważnym elementem oceniania kształtującego jest również samoocena własnej pracy. Często uczniowie nie potrafią sami ocenić efektów swojej pracy. Polegają oni z reguły na ocenie nauczyciela, z którą się zgadzają lub nie. Przyzwyczajenie do tego, że wykonanie zadania jest oceniane wyłącznie przez kogoś innego, utrwala postawę, która nie pozwala krytycznie spojrzeć na własną pracę. To utrwala poczucie sztucznej zależności od kogoś, nie pozwala na wytworzenie samodzielności w postępowaniu i myśleniu. Taka osoba nie będzie ceniona w pracy, brak jej będzie pomysłowości, a nawet zadania wykonywane zgodnie z ustaloną procedurą/instrukcją nie będą wykonywane wystarczająco poprawnie.

Gdy sam nauczyciel dokonuje oceny pracy uczącego się, musi zwrócić uwagę na cztery elementy.

1. wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
2. odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
3. wskazówki, w jaki sposób uczeń powinien poprawić powierzone zadanie,
4. wskazówki, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

Na zakończenie warto powiedzieć, że ocenianie pracy uczących się jest najważniejszą i jednocześnie kluczową umiejętnością pracy nauczyciela. Od tego, w jaki sposób uczeń będzie odbierał ocenę jego pracy wystawioną przez nauczyciela, zależy w głównej mierze jego motywacja do nauki i dalszego kształcenia własnych umiejętności.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleszczowie

Uczeń gentleman – przepis z Kleszczowa

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleszczowie tworzą dwie szkoły: Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II i Technikum Nowoczesnych Technologii im. Jana Pawła II. W obu placówkach kładzie się nacisk na wysoką jakość kształcenia, na indywidualizację w procesie nauczania czy na wszechstronny rozwój młodych ludzi. I w związku z tym ostatnim, cztery lata temu zrodziła się myśl, by uatrakcyjnić proces kształcenia i wychowania, wprowadzając do niego **nowatorski projekt edukacyjno-wychowawczy „Od ignorant do eleganta”**. Dziś, po kilku latach wdrażania założeń projektu, możemy śmiało powiedzieć, że szkoła w Kleszczowie uczy nie tylko do matury i do egzaminów, ale także do życia. Nasi licealiści i młodzi technicy kończą szkołę bogatsi w wiedzę na temat *savoir-vivre'u*, są pewniejsi siebie, obcy, potrafią dobrze komunikować się z innymi ludźmi, odnajdują się w trudnych sytuacjach, okazują szacunek innym, lubią się rozwijać i doskonalić. Szkołą opuszczają młode damy i młodzi gentlemani.

Od ignorant do eleganta

Pomysł na realizację projektu narodził się pod wpływem obserwacji. Nietrudno zauważyć, że młodzi ludzie poza wiedzą typowo szkolną chcą i oczekują czegoś więcej. Pomysł uczenia zasad szeroko rozumianego *savoir-vivre'u* spotkał się z dużym zainteresowaniem z ich strony. Uczniowie doceniają, że mogą poznać zasady, które w dorosłym życiu przydadzą im się często bardziej niż książkowa wiedza. Nic nie zastąpi umiejętności skutecznej i kulturalnej komunikacji z drugim człowiekiem czy wiedzy, jak się zachować w stosunku do przyszłych przełożonych, biznesowych partnerów, koleżanek, kolegów, żon, mężów.

Przez pierwsze dwa lata koncentrowaliśmy się na podstawach *savoir-vivre'u*, by w latach kolejnych doprecyzować realizowane cele i skupić się na kulturze komunikacji zarówno werbalnej, jak i niewerbalnej, w tym na komunikacji w Internecie i na wystąpieniach publicznych. W bieżącym roku dołączyliśmy do programu punkty dotyczące zasad grzecznościowych obowiązujących w różnych krajach europejskich i pozaeuropejskich.

By cele realizowane w szkole mogły być osiągnięte i by ignoranci stali się świadomymi siebie elegantami, trzeba podjąć bardzo wiele różnorodnych działań. Część z nich realizowana jest w trakcie godzin wychowawczych, szkolnych apeli czy poprzez gazetki ścienne zdobiące korytarze. Częściej jednak trzeba wyjść z za biurka i zaprosić ucznia do aktywności i samodzielności. Jak to zrobić?

W teatrze i na koncertach

Niemożliwe jest nauczanie *savoir-vivre'u* wyłącznie w budynku szkoły. By uczyć się dobrego wychowania, często trzeba wyjść ze szkoły i ruszyć ku prawdziwemu życiu. Służą temu organizowane dla uczniów liczne wyjazdy do teatrów, muzeów, na koncerty, wystawy, spotkania. Uczniowie liceum i technikum wielokrotnie gościli w znanych polskich teatrach, np. w Teatrze Bagatela i w Starym Teatrze w Krakowie, w Teatrze 6. piętro i Teatrze Roma w Warszawie, w Teatrze Wielkim i w Teatrze Muzycznym w Łodzi. W roku 2013 uczestniczyli w koncercie muzyki współczesnej w Filharmonii Łódzkiej „contem ucha”,

który do dziś wspominają jako jedno z oryginalniejszych i bardzo pouczających wyjść. Uczeń technikum tak opisał wyjazd: „przekonałem się, że nie rozumiem prezentowanej tam sztuki. Mimo wszystko uznaję to za ciekawe doświadczenie, ponieważ usłyszałem i zobaczyłem coś nowego, o czym wcześniej nie miałem pojęcia”.

W tańcu i przy instrumentach

Wszyscy chętni uczniowie szkoły biorą udział w zajęciach tanecznych. Prowadzi je nauczyciel, ale szybko okazuje się, że wśród uczniów są prawdziwi pasjonaci tańca, którzy chętnie zastępują nauczyciela w roli trenera. Pod okiem kolegów i koleżanek pozostali uczniowie poznają tajniki polskich i obcych tańców klasycznych czy nowoczesnych. Swoje umiejętności prezentują później przed rodzicami i podczas szkolnych uroczystości. Nauce tańca towarzyszy nauka zasad *savoir-vivre'u* obowiązujących podczas tanecznych imprez. Młodzi gentlemani opuszczają szkołę nigdy nie popełnia gąfy przy proszeniu do tańca ani nie zapomną o właściwym stroju i manierach podczas tanecznych imprez.

W szkole pod okiem wykwalifikowanego muzyka chętni uczą się gry na instrumentach – gitarach, fortepianie, perkusji. Zdarzają się osoby, które wcześniej nie miały kontaktu z muzyką, a kończąc liceum lub technikum, a nie szkołę muzyczną, mogą pochwalić się nowymi umiejętnościami, o nabyciu których być może nigdy nie myśleliby, gdyby nie oferta szkoły znacznie wykraczająca poza naukę obowiązkowych przedmiotów. Ucząc się grać, uczniowie uczą się jednocześnie wystąpieni publicznych, ponieważ chętnie prezentują swoje umiejętności przy każdej nadarzającej się okazji.

Na warsztatach i prelekcjach

Aby nauka dobrego wychowania nie kojarzyła się z nudą i staroświecką etykietą do szkoły zapraszamy interesujących gości, którzy prowadzą aktywizujące warsztaty lub prelekcje. W roku 2014 gościliśmy trenera etykiety i protokołu dyplomatycznego, pana Zbigniewa J. Zielińskiego, który w szkole i szkolnym internacie poprowadził zajęcia na temat dobrych obyczajów. Poruszony został temat precedencji, kształtowania wizerunku, kultury na co dzień, etykiety stołu. W kolejnym roku trenerką uczniów była pani Maria Bujas-Lukaszevska – wykładowca, specjalista i konsultant do spraw *savoir-vivre'u* i etykiety w biznesie, autorka programu Akademia Dobrych Manier. Zajęcia dotyczyły wystąpieni publicznych, komunikacji interpersonalnej oraz etykiety ubioru. W bieżącym roku szkolnym odwiedził prof. Romuald Cudak i prof. Małgorzata Kita z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z Katedry Międzynarodowych Studiów Polskich, w której kształcą się m.in. przyszłych dyplomatów. Wraz z nimi przyjechał student z Korei, CHANG IL YOU, oraz doktorantka z Gruzji, Gvantsa Kobakhidze. Nasi goście opowiadali uczniom o różnicach między zachowaniami grzecznościowymi obowiązującymi w ich krajach i w Polsce.

Uczniowie technikum dobrze wiedzą, że można być najlepszym fachowcem i mieć rozległą wiedzę, ale bez umiejętności dobrego komunika-

wania się w języku ojczystym trudno jest zaistnieć i zrobić dobre wrażenie. Aby absolwenci znający nowoczesne technologie nie tylko wiedzieli, co mówić, ale i jak mówić, w marcu 2015 r. zabraliśmy ich na wykład prof. Małgorzaty Marcjanik – kierownika Zakładu Retoryki Dziennikarskiej Instytutu Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego. Prelegentka mówiła o sztuce wystąpieni publicznych, w tym o znaczeniu gestów w komunikacji i o częstych błędach, jakie popełniamy, prezentując swe myśli na forum. Jesienią tego samego roku uczestniczyliśmy w spotkaniu z wyjątkowymi dla propagowania wiedzy o języku osobami – prof. Andrzejem Markowskim, przewodniczącym Rady Języka Polskiego oraz prof. Jerzym Bralczykiem, członkiem Rady. Kolejny raz młodzi technicy przekonali się, że można mówić łatwo, pięknie, przyjemnie i przede wszystkim bardzo zabawnie. Wrócili zadowoleni i bardziej świadomi tego, jaką siłę ma nasz język i jak należy etycznie i dla dobra siebie i innych tę siłę wykorzystywać.

Przed i za kamerą

Projekt „Od ignorant do eleganta”, ma szeroki zasięg, ponieważ punktem kulminacyjnym całorocznych działań jest ogólnopolski konkurs na krótkometrażowy film promujący zasady *savoir-vivre'u*. W roku 2015/2016 realizowana jest IV edycja konkursu. Obecna i każda poprzednia objęta jest honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej, Łódzkiego Kuratora Oświaty, Starosty Belchatowskiego, Wójta Gminy Kleszczów, Miejskiego Centrum Kultury w Kleszczowie, Telewizji NTL w Radomsku. Konkurs skierowany jest od wszystkich placówek gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Polsce. Szkoły decydujące się na udział w zmaganiach, wdrażają u siebie wybrane działania promujące *savoir-vivre*, po czym przygotowują konkursowy film, w którym pokazują efekty swojej pracy. Dzięki temu główne cele przedsięwzięcia realizowane są wśród coraz szerszych kręgów młodych ludzi. Uczniowie z Kleszczowa biorą udział w konkursie. Przygotowują filmy, a potem pracują nad finałem konkursu.

Zwieńczeniem wszystkich działań projektu „Od ignorant do eleganta” jest gala finałowa, która każdego roku odbywa się w czerwcu. Przyjeżdżają na nią patroni, sponsorzy, liczni goście związani ze szkołą w Kleszczowie, ale przede wszystkim uczniowie i ich opiekunowie z nagrodzonych w konkursie placówek. Gala jest przygotowywana przez uczniów ZSP w Kleszczowie, najbardziej zaangażowane są klasy techniczne. Jest sprawdzianem, czy nauczyli się kultury na tyle, by uczyć jej innych. Do tej pory każda gala kończyła się sukcesem. Przybyli goście pozostają pod wrażeniem profesjonalizmu organizatorów przedsięwzięcia, czyli... naszych młodych dam i gentlemanów.

Wszystkie nagrodzone w konkursie filmowym prace, relacje z gali, galerie ze spotkań i zrealizowanych w szkole działań, wspomnienia z wyjazdów można obejrzeć na stronie internetowej szkoły: www.zspkleszczow.pl

*Agnieszka Kukieła
Agnieszka Nagoda-Gębicz*

DOBRE PRAKTYKI W PUBLICZNYM GIMNAZJUM NR 18 W ŁODZI

ZŁOTE PIÓRO PROGRAMU dla Publicznego Gimnazjum nr 18

W tym roku szkolnym ruszyła VI edycja Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „**Twoje dane – twoja sprawa**”. Skuteczna ochrona danych osobowych. Inicjatywa edukacyjna skierowana do uczniów i nauczycieli.

Jej celem było podnoszenie wiedzy dotyczącej ochrony danych osobowych i prawa do prywatności - zarówno wśród nauczycieli, jak i uczniów. Szkoła po raz drugi przystąpiła do programu, tym razem z wielkim sukcesem. Program realizowany był pod honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Rzecznika Praw Dziecka przez Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych od roku 2009 w celu upowszechnienia wiedzy o ochronie danych osobowych i prawa do prywatności wśród uczniów i nauczycieli.

Założenia programu edukacyjnego „**Twoje dane – Twoja sprawa**” zgodne są z podstawą programową kształcenia przedszkolnego i ogólnego w poszczególnych typach szkół. Dokument ten szczegółowo precyzuje, że jednym z celów kształcenia ogólnego jest kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Ponadto program wpisuje się w idee kompetencji kluczowych (kompetencje społeczne i obywatelskie), które zapisane w *Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie*.

Program realizowany jest cyklicznie i trwa od października do czerwca. Koordynatorką programu w gimnazjum jest Anna Janik, natomiast w realizację programu zaangażowani byli wszyscy nauczyciele szkoły.

Podstawowym celem programu było poszerzenie oferty edukacyjnej szkół o treści związane z ochroną danych osobowych i prawem do prywatności. Cel ten realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe:

- wzrost wiedzy nauczycieli o stanie prawnym ochrony danych osobowych;
  - podniesienie kompetencji nauczycieli w obszarze kształtowania wśród uczniów wiedzy i umiejętności związanych z ochroną danych osobowych i prawem każdego człowieka do jego prywatności;
  - poszerzenie warsztatu metodycznego;
  - poszerzenie wiedzy uczniów, w tym szczególnie prawa do prywatności i ochrony danych osobowych;
  - umożliwienie nauczycielom wymiany doświadczeń;
  - kształtowanie wśród uczniów świadomej i odpowiedzialnej postawy obywatelskiej związanej z poszanowaniem praw człowieka.
- W ramach VI edycji Generalny Inspektor Danych Osobowych ogłosił konkurs na naj-

ciekawszą inicjatywę edukacyjną. Celem konkursu było promowanie najciekawszych inicjatyw mających na celu upowszechnienie wiedzy o ochronie danych osobowych i prawa do prywatności wśród uczniów i nauczycieli.

Podjęliśmy wspólnie wyzwanie i staraliśmy się odpowiedzieć na kluczowe pytania. W jaki sposób upowszechnić wiedzę o ochronie danych osobowych oraz respektować prawo do prywatności? W jaki sposób skutecznie chronić dane? Znaleźliśmy odpowiedź.

Nasz pomysł to „**Gra planszowa edukacyjna Twoje dane – Twoja sprawa**”. W dobie komputerów – powrót do tradycji.

Dlaczego gra? Ponieważ:

- integruje ludzi;
- jest dobrą formą rozrywki;
- uczy operowania zdobytymi informacjami;
- uczy odpowiednich reakcji i zachowań;
- jest sposobem na poznanie nowych ludzi;
- umożliwia naukę;
- rozwija zainteresowania;
- rozwija wyobraźnię, pobudza do działań;
- motywuje do działania przez rywalizację;
- wpływa na spostrzegawczość, i pamięć;
- koncentruje uwagę;
- pozwala poznać mocne i słabe strony uczestnika;
- uczy przestrzegania reguł i zasad.

Inicjatorem i pomysłodawcą gry był koordynator projektu Anna Janik. Na Radzie Pedagogicznej w październiku przedstawiła pomysł w ramach konkursu na najciekawszą inicjatywę edukacyjną, w której brałoby udział wszystkie nauczyciele szkoły wraz z uczniami. Pomysł zyskał akceptację oraz zdobył poparcie nie tylko grona pedagogicznego, ale jak się później okazało również uczniów. Inicjatywa wzbudzała zainteresowanie i dużą ciekawość. Powstał pomysł planszy, której wykonaniem zajęło się 16 uczniów wraz z nauczycielem.

Plansza o wymiarach 180 cm na 180 cm powoli powstawała. Uczniowie z bardzo dużym zaangażowaniem wycinali poszczególne elementy do planszy, która zawierała tekst z hasłem: „**VI EDYCJA OGÓLNOPOLSKIEGO PROGRAMU EDUKACYJNEGO TWOJE DANE – TWOJA SPRAWA**”.

Zaangażowanie uczniów w pracę przerosło oczekiwania nauczyciela, ponieważ wykazywali się ogromną kreatywnością w działaniu, starannością w wykonywaniu pracy, ale przede wszystkim grupa bardzo się zintegrowała.

Celem naszego działania było popularyzowanie wiedzy i świadomości młodzieży na temat ochrony danych i ochrony do prywatności poprzez zabawę i zdrową rywalizację oraz zaangażowanie środowiska lokalnego w nasze działania. W grze wzięło udział 17 klas, odbyło się 7 rund przez okres 7 miesięcy. W każdej rundzie brał udział przedstawiciel klasy, który rzucał kostką i przesuwał pionek klasy na planszy. Każda runda kończyła się wybieraniem punktowanego zadania do wykonania w postaci karty niebieskiej, zielonej lub czerwonej za 2, 4 lub 6 punktów. Zadań do wykonania było ponad 200. Przedstawiciel przekazywał wylosowane zadanie wychowawcy i klasie. A ci przystępowali do realizacji. Zadania młodzież realizowała przez okres 3 tygodni. Rzut kostką i przesunięcie pionka na planszy gry umożliwiał:

- **GIODO** – wymagało sprawdzenia wiedzy na temat ochrony danych osobowych w postaci wylosowanego pytania za 2 punkty dodatnie lub ujemne w przypadku błędnej odpowiedzi np. **Czy prowadzenie przez szkołę elektronicznych dzienników lekcyjnych nie narusza prawa do ochrony danych osobowych uczniów?**

- **? – pytanie na spostrzegawczość.** W szkole na korytarzach i w pracowniach powieszono były materiały edukacyjne na temat ochrony danych oraz z realizacji poszczególnych zadań. Nie można było obok nich przejść obojętnie. Trzeba było się z nimi zapoznać. Czyli być spostrzegawczym, co przybyło w szkole i na jaki temat. Dawało to możliwość zdobycia dla klasy dodatkowych punktów np. **Wymień przynajmniej trzy miejsca w szkole, gdzie znajdują się plakaty z tytułem GIODO.**

- **X-przymusowy postój.** Ratowała żółta karta –bonus.

- **Pole żółte** – czyli zadanie niespodzianka, wymagało zrealizowania przez uczestnika dodatkowego punktowanego zadania np. **Ułożenie z rozsypanki zdań na czas.**

- **Pole niebieskie** - dodatkowe punkty za zadanie szkolne, które dotyczyło wiedzy z własnego szkolnego podwórka np. **Kto w szkole pełni funkcję ADO?**

- **Pole zielone** – dodatkowy rzut kostką lub cofnięcie pionka o 4 pola (modyfikacja zastosowana podczas wyjątkowego szczęścia ucznia, któremu udało się 4 razy pod rząd rzucać kostką i znalazł się już na środku planszy.

- **Samogłoska** umożliwiała rzut kostką jeszcze raz.

• **Spółgłoska** kończyła rundę i umożliwiała losowanie karty z zadaniem dla klasy.

Każda klasa rozliczała się z realizacji w postaci **dokumentacji fotograficznej, filmów, nagrań**. Natomiast inne materiały były prezentowane w szkole przez okres 3 tygodni. Wśród różnorodnych materiałów były: **plakaty, ulotki, wystawy, krzyżówki, scenki, wywiady, ankiety, sondaże, kartki okolicznościowe, inscenizacje, projekty, piosenki, wiersze, happeningi, prezentacje multimedialne, konkursy, pokazy, drzewka wiedzy**. Podczas każdej rundy gry młodzież wspierała dyrektor szkoły Iłona Bulska, która uczestniczyła w każdym etapie gry i chętnie była zapraszana na realizację poszczególnych zadań. Mogła przydzielać dodatkowe punkty za wykonanie zadania ponadprogramowo.

Każda runda przeprowadzona była pod hasłem miesiąca:

• Pierwsza **WIEM WSZYSTKO** – w tej kategorii uczniowie zdobywali ukierunkowaną wiedzę.

• W drugiej **PLAKATUJĘ – INTEGRUJĘ** – w tej kategorii adepci poprzez materiały graficzne - tekstowe wyrażali swoje stanowisko wobec konkretnych zagadnień.

• W trzeciej **ZAPREZENTUJ SIEBIE** – ta kategoria polegała na zaprezentowaniu artystycznego podejścia do zagadnienia.

• W czwartej rundzie **GADŻET REKLAMOWY PRZYWRÓCI CIĘ O ZAWRÓT GŁOWY** – czyli wykonanie różnorodnych

gadżetów reklamowych z przekazem krótkim, ale skutecznym.

• W piątej rundzie **KONKURSOWE ABC** – ta runda polegała na sprawdzeniu siebie i innych.

• W szóstej rundzie **DOBRE PRAKTYKI** – to runda refleksji i zastanowienia się nad skutecznością przeprowadzonych działań. Wypracowanie wniosków i co z tym robić dalej?

• W siódmej rundzie **OD STARTU DO FINAŁU** – to runda podsumowywała nasze działania i wskazywała zwycięzców.

Zadania realizowane były nie tylko w szkole ale również poza nią. W nasze działania były zaangażowane:

• **Przedszkole**, gdzie wśród wspólnej zabawy miały miejsce również elementy nauki.

• **Rada osiedla**, która na bieżąco monitorowała etapy gry i ufundowała dla najaktywniejszych uczniów nagrody rzeczowe.

• **Zaproszeni goście z zewnątrz** – nauczyciele, uczniowie ze szkół podstawowych, rodzice, którzy oglądali różnego rodzaju scenki, inscenizacje dotyczące ochrony danych i prawa do prywatności.

• **Sponsorzy nagród** w tym przypadku rodzice i ich pracodawcy ufundowali nagrody również dla najaktywniejszych uczniów.

• **Respondenci**, którzy udzielali licznych wywiadów na temat ochrony danych. Wywiady przeprowadzane były w wielu miejscach poza szkołą w zależności od zadania.

• **LCDNIKP**- promocja dobrych praktyk

W dniu 30 maja 2016 r. na stronie <http://www.głodo.gov.pl> pojawiła się oficjalna informacja o rozstrzygnięciu konkursu na **najciekawszą ofertę edukacyjną w roku szkolnym 2015/2016**.

Z wielką przyjemnością przeczytaliśmy informacje o **zajęciu I miejsca** w tym konkursie przez naszą placówkę i uhonorowaniu laureata konkursu przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych „**Złotym Piórem Programu**” za pracę placówki na rzecz upowszechniania wiedzy o ochronie danych osobowych i prawa do prywatności wśród uczniów i nauczycieli.

W dniu 07 czerwca 2016 r. odbyło się w Warszawie seminarium podsumowujące VI edycję Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Twoje dane – Twoja sprawa” na którym zaprezentowany został zrealizowany w naszej placówce projekt.

Refleksja:

Warto pracować nad coraz to nowszymi, innymi, a przy tym lepszymi metodami, formami i sposobami rozwiązań edukacyjnych, które nie będą nudne, szablonowe i ograniczające potencjał uczniów. Ważne, żeby umożliwiały samodzielną chęć uczenia, przekazywania wiedzy i dalej rozwijały własny potencjał. Tematyka ochrony danych wymaga kontynuacji i podejmowanie nowych wyzwań i inicjatyw na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego. Gra planszowa edukacyjna jest tego dobrym przykładem.

Anna Janik

„Pro Publico Bono” dla Strażników Tradycji z Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 19 w Łodzi

W dobie powszechnej globalizacji i zacieśniania się granic, nasiliła się migracja ludności w poszukiwaniu nie tylko zatrudnienia, ale też bezpiecznego miejsca dla życia. Ta powszechna migracja wpłynęła na mieszanie się różnych kultur, a to, między innymi wpłynęło na osłabienie poczucia patriotyzmu, a często na jego zanik. Ojczyzna przestała mieć znaczenie. Ziemia, miejsce urodzenia też stanowi podmiot bez większej wartości. Globalizm zdominował codzienne życie i postawy młodych Polaków. Nie przywiązujemy zbyt dużej wagi do pojęcia patriotyzmu, czy ojczyzny zarówno w domach jak i w szkołach. Zapominamy o naszym dziedzictwie, o naszych korzeniach.

W dobie współczesności również święta rodzinne tracą coraz więcej ze swych tradycji, odchodzi się siódol zwyczajów, a niekiedy zapomina się o nich zupełnie.

Powołana pięć lat temu w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 19 im. K. Wojtyły formacja „Strażnicy Tradycji” ma za zadanie kształtowanie postaw patriotycznych wśród młodzieży, wyrabianie szacunku dla historii własnego narodu i państwa, uświadomienie wartości tradycji oraz postrzeganie wartościowych elementów tradycji w kulturze.

Celami szczegółowymi działalności Strażników Tradycji jest m.in.: przybliżenie histo-

rii narodu polskiego w sposób atrakcyjny dla młodzieży; zapoznanie z ważnymi datami, faktami, przybliżenie sylwetek osób, które miały kluczowy wpływ na historię państwa polskiego, godne reprezentowanie młodzieży podczas obchodzonych w szkole, mieście, państwie i poza granicami świąt narodowych i uroczystości państwowych.

Podkreślić jednak należy, że głównym działaniem Strażników jest stanie na straży Tradycji, która jest jedną z wartości najwyższych.

W filmie pt. *Miś słyszełiśmy: Tradycja to dąb, który tysiąc lat rósł w górę. Niech nikt kielka małego z dębem nie przymierza! Tradycja naszych dziejów jest warownym murem. To jest właśnie kołęda, świąteczna wieczerza, to jest ludu śpiewanie, to jest ojców mowa, to jest nasza historia, której się nie zmieni. A to co dookoła powstaje od nowa, to jest nasza codzienność, w której my żyjemy.*

Dzięki tradycjom mamy określone swoje miejsce w społeczeństwie. Dlatego od dziecka powinniśmy być uczeni szacunku dla tradycji. Stąd też pomysł i 5-letnia realizacja na terenie ZSP 19 projektu „Strażnicy Tradycji”.

Pięcioletnia działalność ponad 30-tu uczniów została zauważona i doceniona. Z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Łodzi członkowie formacji zostali nagrodzeni medalem „Pro

Publico Bono”. Patronką medalu jest Sabina Nowicka (1914-2006), wybitna animatorka kultury polskiej, jedna z najwybitniejszych łodzianek XX wieku. Medal „Pro publico bono” został ustanowiony przez Towarzystwo Przyjaciół Łodzi w 2007 roku, aby uhonorować ludzi szczególnie zasłużonych dla kultury polskiej i samego miasta. Jest wyrazem uznania dla tych artystów, pisarzy, dziennikarzy i społeczników, których charakterystyka kreatywny stosunek do rzeczywistości, którzy już teraz, poprzez swoją pracę, pozostawili po sobie wyraźny ślad na Ziemi, działając w myśl zasady „Pro publico bono”. Na rewersie medalu „Pro publico bono” im. Sabiny Nowickiej zostały umieszczone trzy słowa: Veritas, Sapientia, Pulchritudo. Prawda, Mądrość, Piękno... Trzy podstawowe kategorie, trzy wyzwania dla współczesnego człowieka.

Strażnicy Tradycji zachowują je w swoich sercach na zawsze.

W oparciu o:

1. „Popularny słownik Języka Polskiego” pod redakcją prof. Bogusława Dunaja, Warszawa 2001r
2. <http://sjp.pwn.pl/slowniki/tradycja.html>
3. <http://tpłodzi.republika.pl/index.html>

Teresa Łęcka

Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi

XVI Festiwal Teatrów Przedszkolnych im. Henryka Ryla

Festiwal Teatrów Przedszkolnych im. Henryka Ryla jest projektem zainicjowanym przez aktora Waldemara Presia z Teatru Lalek Arlekin w Łodzi. Pasjonata, animatora i miłośnika teatru dla dzieci. Trenera i organizatora warsztatów teatralnych dla przedszkolaków i nauczycieli. Propagatora sceny i zwolennika twórczości artystycznej dzieci/uczniów oraz Bałucki Ośrodek Kultury. Patronat honorowy nad projektem objął Łódzki Kurator Oświaty i Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Celem Festiwalu jest:

- rozwijanie ekspresji artystycznej dzieci,
- przygotowanie do aktywnego, świadomego, krytycznego uczestnictwa w kulturze,
- prezentacja teatrów przedszkolnych,
- stworzenie nauczycielom okazji do wymiany doświadczeń i wzajemnych inspiracji.

Organizatorami eliminacji dzielnicowych są Przedszkola Miejskie: nr 17, 56, 149, 163, 174, 200, 207. Festiwalowi towarzyszy także konkurs plastyczny – *Moja ulubiona postać bajkowa*, w którym uczestniczyć mogą dzieci 3-6-letnie.

W marcu 2016 roku odbyły się po raz szesnasty eliminacje dzielnicowe w Przedszkolu 200 przy ul. Zamkniętej 1. W tegorocznej edycji uczestniczyły grupy teatralne z Przedszkola Miejskiego nr 26, 124, 200 i 215. Wystawiono łącznie sześć bajek, przygotowanych pod opieką nauczycielek z poszczególnych grup teatralnych. Dzieci prezentujące swoje umiejętności recytatorskie, muzyczne i taneczne były jak co roku bardzo dobrze przygotowane. Barwne stroje, perfekcyjnie dobrane do sytuacji i roli małych artystów dopełniały całości scenografii na scenie.

Festiwal H. Ryla wpisał się na stałe w harmonogram przedszkola oraz w projektowanie działań edukacyjnych naszych dzieci i nauczycieli w miesiącach marzec-kwiecień.

Ten rok był wyjątkowy, gdyż nauczycielki z naszego przedszkola wraz z dziećmi postanowiły zmierzyć się z nie lada przedsięwzięciem. Opracowały autorski scenariusz, dekorację i niezbędne atrybuty dla małych aktorów. To może wydawać się mało atrakcyjne czy wyjątkowe, ale gdy dopowiemy, że w wystawianej bajce pt. *Woda życia* – uczestniczyli mali aktorzy z trzech grup 5-6-letnich (co stanowi łącznie 75 małych artystów) – to możemy na pewno uznać, że jest to nie lada wyczyn dla wszystkich uczestników, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę wiek małych

artystów oraz ich możliwości. Próby trwały długo, ale w efekcie końcowym wszystko udało się perfekcyjnie. Ta duża grupa teatralna w poszczególnych scenach zaprezentowała cztery żywioły: wodę, ogień, powietrze i ziemię. Dzieci recytowały, śpiewały i tańczyły, tak jakby były na deskach profesjonalnego teatru. Ich nauczycielki czuwały nad wszystkim, nad każdym szczegółem i detalem występu. Myślę, że zarówno dzieci i rodzice są wdzięczni wszystkim nauczycielkom za włożony wysiłek w to przedstawienie, za rozwijanie pasji, zainteresowań dzieci oraz budowanie właściwych relacji koleżeńskich w grupie i zespole.

Pomysłodawczynią tegorocznego, „dużego” przedstawienia to nauczycielki: Agnieszka Karga – autorka scenariusza oraz Ewa Grzegorek, Kamila Mamos, Michalina Rogowska, Dagmara Gliszczyńska i Joanna Rogalska. To zgrany zespół, któremu należą się podziękowania za pomysł, realizację oraz efekty, które najlepiej podczas przedstawienia zaprezentowały same dzieci. Dzięki tym działaniom i mozolnej pracy nad przygotowaniem bajki dzieci miały okazję rozwijać swoje zainteresowania, zdolności i pasje we wszystkich sferach rozwoju. W procesie opracowywania i przygotowywania przedstawienia uczyły się wzajemnie od siebie, pracy w zespole w różnych konfiguracjach, prezentowania jej efektów w określonym czasie i miejscu, radowania się z sukcesów własnych i kolegów z grupy. Przedszkolaki uczyły się poprzez doświadczanie, eksperymentowanie i poszukiwanie informacji z różnych źródeł, aby jak najrzetelniej pokazać cztery żywioły. Należy podkreślić, iż ważnym ogniwem tego projektu byli rodzice. Bez ich wsparcia nie można by było osiągnąć zamierzonego celu artystycznego, emocjonalnego czy społecznego. Radości, uśmiechu a nawet łez, które pojawiały się na twarzach wszystkich zaangażowanych uczestników tego projektu.

Serdecznie dziękujemy wszystkim za udział w tegorocznej XVI edycji Festiwalu Teatrów Przedszkolnych im. H. Ryla, w ramach eliminacji dzielnicowych w Przedszkolu Miejskim nr 200 w Łodzi. Zapraszamy za rok, będziecie dla nas mile widzianymi gośćmi. Czekamy.

*Mariola Niepsuj
Małgorzata Marczak*

Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi.

Spektakl – „Woda życia” podczas eliminacji dzielnicowych w Przedszkolu Miejskim nr 200

Finał na scenie Bałuckiego Ośrodka Kultury w Łodzi, 12 kwietnia 2016 r.

Teatr i filozofia w łódzkim Teatrze PINOKIO

Nie tylko szkoła poszukuje miejsca i funkcji, jakie może pełnić we współczesnym świecie. Teatr ma w tym zakresie więcej swobody, prawa do wyboru kształtu artystycznego, obszarów tematycznych zainteresowań, budowania swojej widowni.

Teatr PINOKIO w Łodzi to miejsce wykraczające poza ramy tradycyjnej instytucji kultury. Naszą misją jest przygotowywanie spektakli repertuarowych oraz działań z pogranicza różnych dziedzin twórczości dla widzów w każdym wieku. Rok 2014/2015 ustanowiliśmy Sezonem Filozofów, w tym okresie w PINOKIU powstały dwa spektakle o tematyce filozoficznej: „Wielkie pytanie” na podstawie bajki filozoficznej Wolfa Erlbrucha oraz „Gdzie jest Lailonia?” - sceniczna adaptacja bajek Leszka Kołakowskiego. Integralną częścią tej szczególnej propozycji łączącej teatr i filozofię są warsztaty prowadzone przez filozofów.

W warstwie artystycznej zadaniem, jakie sobie teatr postawił w tych projektach jest wprowadzenie metaforyki i estetyki wykraczającej poza powszechnie przyjęty sposób narracji adresowanej do młodego widza oraz wprowadzenie do repertuaru pozycji nieobecnych na scenach lałkowych, scenach teatrów dla dzieci, a stanowiące ważny element w literackim dorobku kultury. Zadaniem pozaartystycznym spektakli jest próba podjęcia rozmowy z widzem na tematy filozoficzne przy użyciu języka teatru.

„Wielkie pytanie” konfrontuje widza z różnymi, niewypowiedzianymi na scenie odpowiedziami, na pytanie o sens życia. Ze światem, którego każdy element posiada wartość uwagi indywidualność. Motyw drogi kreuje ścieżkę życia, podczas którego każdy z nas doświadcza i poznaje różne emocje, stany, byty oraz zjawiska. **Spektakl jest oszczędny werbalnie, jego atmosferę budują odgłosy przyrody i gra światłem, bogata plastycznie scenografia nawiązuje do pierwotnej przestrzeni natury.** Istota przekazu zorientowana jest na odbiorcę otwartego na refleksję – uruchamianą po spektaklu podczas działań warsztatowych.

Scenariusz spektaklu „Gdzie jest Lailonia?” powstał w oparciu o wybór 6 z 13 bajek filozoficznych Leszka Kołakowskiego: „Garby”, „Piękna twarz”, „Jak bóg Maior utracił tron”, „Jak rozwiązano sprawę długowieczności”, „Opowieść o wielkim wstydzie”. Klamrę dramaturgiczną stanowi opowieść pt. „Jak szukaliśmy Lailonii?”. Spektakl łączy techniki teatru wizualnego (lałek, przedmiotu, video i ruchu) z doświadczeniami teatru narracji i storytellingu. Zdarzenia sceniczne toczą się w dwóch płaszczyznach: literackiej przy zachowaniu narracji autora i wizualnej zbudowanej z obrazów nawiązujących i inspirowanych treścią opowieści. Działania sceniczne wywołują asocjacje związane z poszczególnymi historiami i są próbą przełożenia ich na język obrazu i ruchu. Warsztat filozoficzny uruchamiający wyobraźnię w szczególności w kwestii obrazowego i metaforycznego pojmowania świata, skupia się na zagadnieniach prawdy, wolności, czasu, racji, indywidualności, miłości, piękna, punktu widzenia, względności i wielu innych poruszanych przez Kołakowskiego w zbiorze „13 bajek z królestwa Lailonii”.

Prowadzący warsztaty filozoficzne starają się połączyć rozmowę z działaniami praktycznymi: „Pytaj!”, „Myśl!”, „Twórz!” to motto inspiracji przekazywanej przez nich uczestnikom zajęć.

Spektakle o tematyce filozoficznej w powiązaniu z warsztatem mogą stanowić znakomite uzupełnienie treści programowych szkół. W kończącym się roku szkolnym „Wielkie pytanie” spotkało się z bardzo dobrym odbiorem nauczycieli oraz uczniów kl.4-6 szkół podstawowych oraz gimnazjów, zaś propozycja edukacyjna związana ze spektaklem „Gdzie jest Lailonia” grup z gimnazjum, liceum, a także starszych klas II etapu edukacyjnego.

Pani Anna Śliwińska, nauczyciel Publicznego Gimnazjum nr 22 w Łodzi rekomenduje spektakle filozoficzne Teatru PINOKIO: „Filozofia - choć to umiłowanie mądrości - nie ma szczęścia w podstawie programowej języka polskiego w gimnazjum, a przecież młodzi ludzie bardzo potrzebują rozmów o sensie życia, prawdzie, absolicie. Uczniowie klas pierwszych naszego gimnazjum oglądali Lajlonię oraz „Wielkie pytanie”. Byli oszołomieni formą i przekazem spektakli. Ruch sceniczny, ciekawa charakterystyka, nieoczywiste podanie tekstu stanowią interesującą mieszankę działającą na zmysły i wyobraźnię młodego widza. Przekaz na początku wydaje się dzieciom nieczytelny, jednak warsztaty odbywające się bezpośrednio po przedstawieniu pozwalają uporządkować wiedzę, zadawać istotne pytania, wspólnie zastanawiać się nad trudnymi, egzystencjalnymi zagadnieniami”.

Pan Bartosz Gumulec, nauczyciel języka polskiego Szkole Podstawowej nr 8 w Piotrkowie Trybunalskim, a także absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej we Wrocławiu dostrzega oryginalność, odmienną, nowość spektakli filozoficznych PINOKIA na szerszym tle ofert innych instytucji skierowanych do dzieci w wieku szkoły podstawowej. Oryginalność formalna w połączeniu z tematami nieteatralnymi, to jakość, którą warto pokazać uczniom u progu kolejnych etapów edukacyjnych. Młodzi ludzie przyjmują z większą ciekawością to, czego doświadczać poza szkołą. Ograniczenie widowni do kilkudziesięciu osób, do jednej grupy wiekowej, oraz stworzenie młodzieży możliwości decydowania o przebiegu warsztatu, to czynniki, które w niezapomniany sposób ją dowartościują. Choć spektakle filozoficzne oglądane w PINOKIU dzieci odbierały intencjonalnie, przeżywały pozawerbalnie, to czuły, że torują drogę do myślenia.

Przedstawienie „Gdzie jest Lailonia?” recenzowali też uczniowie pani Anny Kołaczekowskiej z XXVI LO w Łodzi: „Spektakl pochłania uwagę widowni także dzięki kontrastowi występującemu między scenami humorystycznymi a refleksyjnymi. Widz nie może się doczekać dalszego rozwoju wydarzeń. Imponująca gra i warsztat aktorski dają nam możliwość utożsamienia się z postaciami i zrozumienia ich emocji. Muzyka jest doskonale wkomponowana w przebieg przedstawienia, silnie oddziałuje na emocje publiczności. Scenografia perfekcyjnie rozplanowała przestrzeń sceniczną, dzięki czemu uzyskała zaskakujące efekty. Przy użyciu zwykłych przedmiotów stworzyła niezwykłą atmosferę sztuki. Tak samo jak bajki Kołakowskiego przedstawienie za pomocą symboli dotyka zagadnień filozoficznych i problemów życia codziennego, takich jak miłość, relacje międzyludzkie czy formułowanie własnego zdania, w świecie w którym nikt nie myśli samodzielnie”.

Spektakl dostarczył nam wielu wrażeń, a pani dr Katarzyna de Lazari z Uniwersytetu Łódzkiego pomogła nam zinterpretować go i zastanowić się nad filozofią życia. Może niektórzy z nas odnaleźli swoją własną Lailonię, miejsce, którego nie ma na żadnej mapie.”

Teatr PINOKIO pomyślał o nauczycielach poszukujących inspiracji metodycznych wspomagających ich pracę z uczniami w kontekście oglądanych przedstawień. Przygotowane zostały zeszyty kreatywne, dostępne w formie elektronicznej na stronie internetowej teatru, zawierające zbiór działań edukacyjnych powiązanych z oglądanymi spektaklami.

Bezpośredni kontakt z osobami pragnącymi realizować edukację filozoficzną z wykorzystaniem warsztatu do spektakli o tematyce filozoficznej pozwala nam budować repertuar z uwzględnieniem potrzeb szkół.

*Iłona Bujnowicz-Szewczyk
Teatr PINOKIO w Łodzi*

Projekt „Włącz teatr” to propozycja dla nauczycieli zainteresowanych wzbogaceniem swojego warsztatu o techniki edukacji teatralnej. Podstawową metodą w projekcie jest pedagogika teatru odwołująca się do codziennych, indywidualnych doświadczeń każdego z widzów, a narzędziem jej wdrażania jest przede wszystkim warsztat pedagogiczno – teatralny do spektaklu. Proponowane ćwiczenia mogą nawiązywać do formy lub tematyki spektaklu.

W ramach projektu grupa kilkunastu uczestników bierze udział w półrocznym cyklu spotkań warsztatowych z artystami i pedagogami teatru oraz warsztatów z psychologami, a następnie podejmie próbę wykorzystania poznanych narzędzi w działaniu ze swoimi wychowankami. Dodatkowo w trakcie trwania projektu uruchomiony został konsultacyjny dyżur teatralny oraz odbywać się będzie badanie potrzeb nauczycieli w zakresie wsparcia realizacji edukacji teatralnej w szkołach.

Efekty spotkań warsztatowych, a także wnioski z wymiany doświadczeń między nauczycielami, znajdują się w publikacji wieńczącej projekt. Uruchamianie refleksji uczestników poprzez samodzielne użycie przez nich żywego języka teatru pozwoli zdobyć konkretne umiejętności oraz w świadomy i twórczy sposób wprowadzić młodych widzów w świat teatru.

Projekt „Włącz teatr” zakończy w grudniu 2016r. otwarta konferencja, na którą już dziś serdecznie Państwa zapraszamy.

Projekt jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Kodowanie w grach i zabawach

Zgodnie z projektem nowej podstawy programowej kształcenia informatycznego już w pierwszych klasach szkoły podstawowej, dzieci powinny kształtować umiejętności logicznego myślenia, rozwiązywania problemów w postaci algorytmicznej, a także umiejętności reprezentowania różnych informacji. Aby osiągnąć założone cele dzieci nie muszą każdorazowo korzystać ze sprzętu komputerowego. Wystarczy umiejętnie zaprojektować zajęcia stosując w sposób tradycyjny gry pozwalające osiągnąć zamierzone cele.

Wśród opisywanych gier i zabaw proponuję wykorzystać autorski pomysł kodowania informacji przedstawiony poniżej.

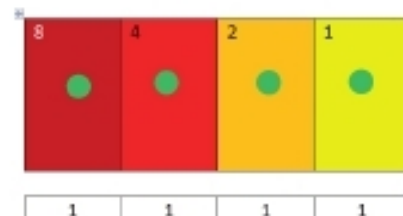
Operacje związane z przeliczaniem liczby w układzie dziesiętnym na system dwójkowy nie musi być uciążliwe i niezrozumiałe. Proste zabawy oparte na działaniu mikrokomputera Papie'go pozwalają nie tylko zakodować liczby i działania na nich za pomocą dwóch znaków: „0” i „1”, ale również umożliwiają przedstawić za pomocą tych znaków różne informacje, np. o pogodzie, miejscu wakacyjnego odpoczynku itp.

Do wykonania ćwiczeń należy przygotować prostokątny arkusz podzielony na cztery części. Każda z nich w kształcie prostokąta jest zamalowana tak, aby prostokąt z lewej strony był najciemniejszy, zaś z prawej najjaśniejszy. Prostokątom tym zostały przyporządkowane wartości: 1, 2, 4, 8 (kolejne potęgi liczby 2). Tak jak jest to w układzie dwójkowym, wartość pola z lewej strony jest zawsze dwa razy większa od pola z prawej strony.

Pod kolorowymi prostokątami należy narysować pola do wpisania kodu w układzie dwójkowym. Przygotowana plansza może wyglądać następująco

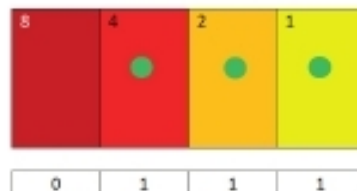
Dodatkowo potrzebne są małe, w dwóch kolorach krążki. Kodując informację należy pamiętać, aby na każdym polu znajdował się najwyżej jeden krążek. Ustawiony krążek na dowolnym polu planszy oznacza „1” w kodzie dwójkowym, zaś jego brak „0”. Jeżeli na każdym polu zostanie umieszczony jeden krążek, to zostanie zaprezentowana liczba = $8+4+2+1=15$ w układzie dziesiętnym lub 1111 w układzie dwójkowym.

Poniżej zostały przedstawione przykłady kodowania liczb w systemie dwójkowym.

Aby na planszy przedstawić liczbę 7

- na polach o wartości „1”, „2”, i „4” należy ustawić po jednym krążku
- wpisać w pole poniżej kolorowej planszy 1, jeżeli krążek znajduje się na odpowiednim polu powyżej lub zero, jeśli go tam nie ma

Zapis w układzie binarnym liczby 7 wynosi: 0111

Prezentowana plansza może również służyć do dodawania i odejmowania liczb oraz prezentowania wyników tych działań w układzie dwójkowym. W tym celu zostanie na niej wyodrębniona część dla liczb, które należy dodać i osobno dla liczb, które będą odejmowane. Dla ułatwienia krążki oznaczające odjemniki będą oznaczone w innym kolorze.

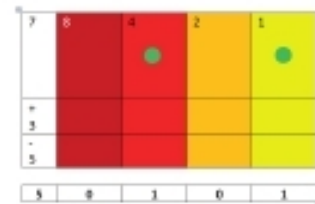
Załóżmy, że do liczby 7 będzie dodana liczba 3 a następnie odjęta liczba 5. Wprowadzone liczby będą prezentowane w sposób następujący

Układ krążków na planszy należy tak uprościć, aby na polu każdej wartości pozostało najwyżej jeden krążek koloru odjemnej. W tym celu należy najpierw zredukować krążki różnego koloru znajdujące się na polu o tej samej wartości, w tym przypadku, na polach o wartości: „1” i „4”.

Następnie dwa krążki tego samego koloru, które pozostały na tym samym polu, należy zredukować, usuwając je z tego pola i zastępując jednym krążkiem na polu o wartości wyższej (prezentuje ono dwukrotnie większą wartość). Po upewnieniu się, że na każdym polu jest najwyżej jeden krążek, można wynik działania przepisać do odpowiednich pól, prezentując w ten sposób wynik w układzie dwójkowym

Nie wszystkie działania można przeprowadzić w tak szybki sposób. Przykładem jest odejmowanie liczby 1 od liczby 8. Na rysunku obie liczby reprezentowane są przez krążki ułożone na różnych polach. Nie ma możliwości bezpośredniego ich zredukowania.

Aby przeprowadzić działanie należy zastąpić krążek prezentujący liczbę 8 na dwa krążki na polu o wartości 4, a następnie jeden z tych krążków zastąpić dwoma na polu o wartości 2 i na koniec jeden z krążków na polu o wartości 2 zastąpić dwoma krążkami na polu o wartości 1. Łatwo zauważyć, że na tym polu znajdują się krążki o różnych kolorach. Można je więc zredukować. Kolejność działań przedstawiają rysunki.

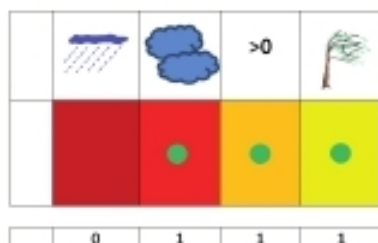

Po zredukowaniu dwóch krążków na polu o wartości 1 można uzyskać rozwiązanie tego działania.

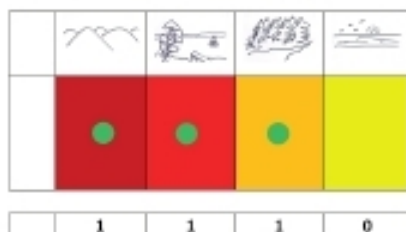
Wynik tego działania to liczba 7, zakodowana w układzie dwójkowym jako 0111.

Kod dwójkowy nie tylko może służyć do prezentowania liczb i wyników działań arytmetycznych. Może on również opisywać różne zjawiska fizyczne, np. pogodę. Wystarczy poszczególne pole przyporządkować określone informacje o pogodzie dotyczące np. opadów atmosferycznych, temperatury (czy jest dodatnia), wiatru, zachmurzenia. Każdą taką informację można potwierdzić zaznaczając to pole, np. ustawiając na nim krążek lub zanegować pozostawiając je puste. Wprowadzonym oznaczeniom można przyporządkować kod analogicznie do poprzednich przykładów.

Pogodę charakteryzującą się temperaturą dodatnią, zachmurzeniem bez opadów i wiejącym wiatrem można zgodnie z informacjami zawartymi na planszach zapisać w postaci następującego kodu: 0111.

W analogiczny sposób można opisać krajozraz okolicy, w której uczniowie spędzali wakacje, odpowiadając na pytania: czy był to teren górzisty, czy było to wybrzeże morza, czy na tym terenie było jezioro, czy był tam las.

Opisywane sytuacje można przedstawić za pomocą prostych rysunków wykonanych przez uczniów. Dotyczyć mogą najróżniejszych sfer życia. To właśnie uczniowie powinni w sposób kreatywny generować pomysły, jakie informacje można zakodować za pomocą układu zer i jedynek.

Podczas warsztatów uczestniczący nauczyciele zaproponowali kodowanie informacji dotyczących uczniów:

1. spędzania przez nich wolnego czasu
2. odżywiania
3. zainteresowań

Prezentowana plansza może mieć postać zalaminowanego arkusza, na którym uczniowie mogą malować i pisać za pomocą mazaków do białej tablicy lub postać elektroniczną z wmontowanymi podświetlanymi włącznikami.

Podczas zajęć komputerowych istotnym celem jest kształtowanie umiejętności logicznego myślenia, myślenia algorytmicznego dającego dobrą podstawę do generowania pierwszych programów.

Proponuję wykorzystać gry logiczne. Przykładowe zostały przedstawione poniżej

- Wieża Hanoi
- MasterMind
- Sudoku

Wieża Hanoi

Celem gry jest przłożenie krążków z jednej wieży na inną przy założeniu zastępujących warunków.

1. Krążki na wieży są ułożone w kolejności od największego krążka do najmniejszego i w ten sam sposób muszą być ułożone na drugiej wieży.

2. Krążki można przekładać pojedynczo; podczas przekładania nie wolno położyć większego krążka na mniejszy.

3. Do dyspozycji jest trzecia wieża, która stanowi element pomocniczy podczas operacji przenoszenia krążków.

Rozwiązanie tego zadania można zapisać w postaci następującego algorytmu dwóch poleceń, które należy powtórzyć tyle razy, aż zostanie osiągnięty cel zabawy. Oto polecenia:

1. Przelóż najmniejszy krążek na wieżę po prawej jego stronie
2. Dokonaj jedynego możliwego ruchu przłożenia mniejszego krążka na większy.

Liczba kroków zależy od liczby krążków.

Master Mind

Gra polega na odgadnięciu kodu 4 kolorów na podstawie podawanych przez drugą osobę informacji: czarny pionek oznacza, że pionek o właściwym kolorze został umieszczony na właściwym miejscu, zaś biały oznacza, że pionek o właściwym kolorze został umieszczony na niewłaściwym miejscu. Master Mind doczekał się swojej wersji elektronicznej dostępnej między innymi w systemie Android.

Sudoku

Sudoku jest grą logiczną przeznaczoną dla dzieci i młodzieży w różnym wieku. Jej celem jest ułożenie rysunków lub liczb w odpowiednim porządku w tabeli podzielonej na taką samą

liczbę kolumn i wierszy. Dla najmłodszych jest to tabela złożona z 4 wierszy i 4 kolumn, dla dzieci bardziej zaawansowanych w układaniu sudoku – na 6 wierszy i 6 kolumn. Dla starszej młodzieży należy polecić sudoku złożone z 9 kolumn i 9 wierszy. Tabela podzielona jest na prostokątne lub kwadratowe moduły, złożone z 2 do 3 wierszy i z 2 do 3 kolumn.

Sudoku układa się uzupełniając tabelę brakującymi elementami przy założeniu, że każdy element może wystąpić tylko raz w każdym wierszu tabeli, w każdej kolumnie tabeli oraz w każdym module tabeli

Przykładowe rozwiązanie sudoku przedstawia poniższy rysunek

2	5	4	8	9	3	6	1	7
6	1	8	7	5	5	3	4	9
9	3	7	1	4	6	8	5	2
7	8	6	2	3	1	5	9	4
5	4	1	6	7	9	2	3	8
3	7	9	4	5	8	1	7	6
1	9	2	3	6	4	7	8	5
4	6	3	5	8	7	9	2	1
8	7	5	9	1	2	4	6	3

W zależności od wieku dziecka wykorzystywane są ilustracje przedstawiające określone przedmioty, zwierzęta, rośliny lub cyfry.

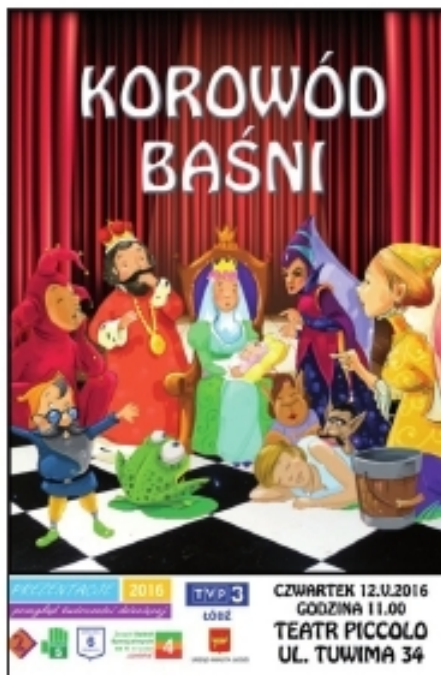

Na stronie internetowej <http://sudoku-solutions.com> znajduje się znakomita aplikacja umożliwiająca generowanie zadania ułożenia sudoku o różnym stopniu trudności

W sklepach dostępnych jest wiele gier logicznych. Są wśród nich szachy, kostka Rubika, różnego rodzaju układanki i inne gry. Warto się nimi zainteresować analizując ich wartość dydaktyczną, a następnie podzielić się z innymi nauczycielami doświadczeniem zdobytym w wyniku ich zastosowania podczas zajęć lekcyjnych.

Anna Koludo
Jarosław Koludo

XVI EDYCJA PRZEGLĄDU TWÓRCZOŚCI UCZNIÓW SZKÓŁ I PLACÓWEK KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO PREZENTACJE 2016 „KOROWÓD BAŚNI”

12 maja swój wielki finał miała najważniejsza impreza artystyczna szkół i placówek specjalnych – Prezentacje 2016. W tym roku uczniowie i nauczyciele zjednoczyli swoje siły wokół hasła „W świecie fantazji - Korowód baśni”.

Historia corocznych spotkań sięga 1999 roku, kiedy to z inicjatywy Elżbiety Wilczyńskiej - inspektora Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Łodzi i Krzysztofa Sibielskiego - dyrektora Zespołu Szkół Specjalnych nr 2 w Łodzi opracowano projekt corocznego przeglądu twórczości uczniów szkół i placówek kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

„Prezentacje - tydzień twórczości dziecięcej” miał zastąpić szereg mniejszych imprez organizowanych przez poszczególne szkoły i doprowadzić do integracji środowiska edukacyjnego uczniów z niepełnosprawnościami. Najważniejszym celem było budowanie pozytywnego wizerunku uczniów i ich rodzin, upowszechnianie aktywności artystycznej wśród dzieci i młodzieży, rehabilitacja społeczna, budowanie partnerskich relacji ze zdrowymi rówieśnikami, wymiana doświadczeń wśród uczestników i ich opiekunów, czyli to przedsięwzięcie mające na celu promowanie talentów uczniów łódzkich szkół specjalnych, którzy mimo swej wielorakiej niepełnosprawności są artystami - twórcami.

Działania realizowane były w czterech obszarach:

plastyka - koordynacja Zespół Szkół Specjalnych nr 2

piosenka - koordynacja Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy nr 2 „Reymontówka”

taniec - koordynacja Zespół Szkół Specjalnych nr 6

teatr - koordynacja Zespół Szkół Specjal-

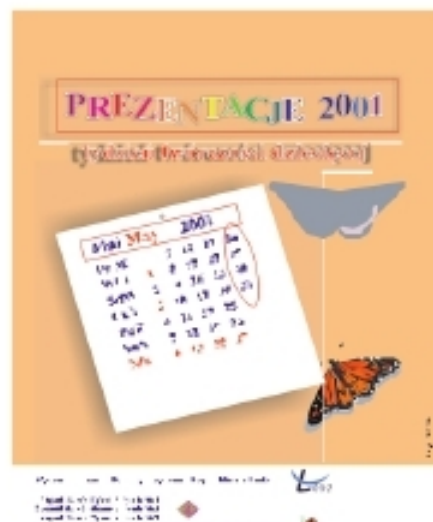
nych nr 1, a po jego likwidacji Zespół Szkół Specjalnych nr 4 i 5.

Przez pierwsze lata Prezentacje miały formę konkursów w czterech obszarach, ale wkrótce okazało się, że zarówno różnorodne niepełnosprawności jak i poziomy edukacyjne powodują trudności w ocenie efektów pracy. Zasadniczym jednak powodem rezygnacji ze współzawodnictwa był wyrównany efekt pracy wszystkich uczestników.

Każdy finał Przeglądu Twórczości poprzedzały wielotygodniowe warsztaty plastyczne, muzyczne, teatralne, prowadzone przez profesjonalistów, a zadania stawiane uczniom były dostosowane do ich możliwości, co prowadziło do autokreacji, wyzwalalo aktywność artystyczną.

Coroczne Prezentacje organizowane były wokół jednego wspólnego tematu związanego z ważnymi wydarzeniami, promowały łódzkie tradycje, miejsce miasta w Polsce i Europie, tradycjami oraz wydarzeniami kulturalnymi. Promowały zachowania proekologiczne, przedstawienie „Cztery żywioły” zaprezentowano w Hali EXPO w czasie X Łódzkich Targów Edukacyjnych. Patronat nad projektem sprawował Prezydent Miasta Łodzi, a obecność władz miasta na występach finałowych nobilitowała działania i wysiłek uczniów z niepełnosprawnościami.

Finały odbywały się w salach teatralnych, domach kultury, a w 2007 roku na rynku Manufaktury. Skorelowanie występów poszczególnych szkół, oprawa scenograficzna, stwarzały niezapomnianą atmosferę, a rodzice uczniów, goście i uczniowie szkół ogólnodostępnych nie tylko podziwiali artystów, ale świetnie się bawili.

Praca nad takimi przedstawieniami jak *Od-krywamy świat naszych rodziców, Łódź miasto czterech kultur, Zaczarowany świat Fryderyka Chopina, Spotkamy się w lesie, Łódź zakotwiczona w czasie, Łódź w baśni i legendzie, Tu-wim show*, czy wspólna adaptacja baśni *Piękna i bestia* tworzyły atmosferę autentycznej integracji, także między placówkami specjalnymi.

Każdy Przegląd Twórczości Dzieci i Młodzieży to wynik pracy wszystkich pedagogów specjalnych, ale największa odpowiedzialność wzięli na siebie dyrektorzy czterech szkół: dyrektorzy Zespołu Szkół Specjalnych nr 2 p. Krzysztof Sibielski i p. Tomasz Szymański, p. Maria Pielas – dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych nr 4, p. Grażyna Zarębska i p. Iłona Sałacińska – dyrektorki Zespołu Szkół Specjalnych nr 6, Anna Burdyka dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych nr 5, p. Dorota Szymonowicz, dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego „Reymontówka”. Od 1999 roku likwidacji uległy trzy placówki kształcenia specjalnego, zmienili się dyrektorzy, ale idea wspólnych działań pod patronatem Prezydentów Miasta Łodzi pozostała.

XVI edycja Przeglądu Twórczości Dzieci i Młodzieży ze szkół i placówek kształcenia specjalnego Prezentacje 2016 czyli wielki finał - najważniejsza impreza artystyczna szkół i placówek specjalnych *Prezentacje 2016* odbyła się 12 maja. W tym roku uczniowie i nauczyciele zjednoczyli swoje siły wokół hasła **W świecie fantazji - Korowód baśni**. Przez scenę przewędrowało w barwnym korowodzie 11 placówek prezentując najpiękniejsze i lubiane przez wszystkich bajki.

Przedstawienie rozpoczęło się od piosenki pt. „Witajcie w naszej bajce”, krótkie scenki teatralne łączył wspólny motyw muzyczny, a na koniec wybrzmiał śpiewany przez aktorów i widownię utwór „Fantazja”.

Zaproszeni goście, rodzice, uczniowie szkół ogólnodostępnych mieli okazję zobaczyć i przypomnieć sobie baśniowe historie takie jak: „Czerwony Kapturek”, „Śpiąca Królewna”, „Calineczka”, „Tomcio Pałuch”, „Wilk i siedem kozłatek”, „Kwiat paproci”, „Świtezianka” i humorystyczną, uwspółcześnioną wersję „Kopciuszka”. Po raz kolejny młodzi artyści dowiedli, że zaangażowanie i wspólny wysiłek przekładają się na sukces artystyczny. W tym roku zaprezentowali różne

formy sceniczne: taniec, piosenkę, pantomimę oraz sztukę recytacji. Przekonująca gra aktorska wywołała spontaniczne i żywiołowe reakcje wśród zgromadzonej publiczności. Było wzruszenie, ale przeważały śmiech i radość, bo przecież każda bajka kończy się dobrze.

W tym roku, dzięki gościnności Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich, przegląd twórczości odbył się w sali teatralnej Teatru Piccolo przy ul. Tuwima 34. Patronat medialny objęła TVP Łódź.

Jak co roku podsumowanie działań artystycznych w szkołach i ośrodkach specjalnych fascynowało swoim profesjonalizmem. Impreza traktowana jest jak wielkie święto muzyczno – teatralne skupiające niezwykle uzdolnionych uczniów oraz wierną widownię. W tym roku szkoły zaskoczyły niezwykle oprawą plastyczną występów i strojami artystów, wykonanymi przez uczniów pod kierunkiem nauczycieli. Prezentacje mają kilka celów – pokazać możliwości uczniów niepełnosprawnych, zaszczyć w nich zainteresowanie kulturą, różnymi formami wyrazu artystycznego, promować osiągnięcia edukacyjne w lokalnym środowisku. Znaczenie ma jednak samo bycie razem, wspólne przeżywanie emocji, poczucie wspólnoty i budowanie wiary we własne siły i zdolności. Prezentacje pokazują i udowadniają też, że kształcenie specjalne umożliwia dzieciom wszechstronny rozwój. Dzięki warunkom jakie stworzyli dla nich nauczyciele i dyrek-

torzy szkół, uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych mogą w taki sam sposób jak ich zdrowi rówieśnicy realizować swoje pasje i marzenia. Organizatorzy i widzowie mają nadzieję, że spotkają się za rok.

Relacja:

Julia Kulesza
(Zespół Szkół Specjalnych nr 5)
Jolanta Wojciechowska
(konsultant LCDNKP)

Zdjęcia:

Dariusz Kulesza

Zajęcia otwarte w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym nr 3 im. Henryka Jordana w Łodzi

NIEPRZETARTY SZLAK

Przed wakacjami, 11 maja 2016 roku, miałam przyjemność prowadzić zajęcia otwarte z harcerzami 2 LDH Nieprzetartego Szlaku im. Jana Brzechwy, która działa przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym nr 3 im. Henryka Jordana „Jordanówka” w Łodzi. Celem przeprowadzonych zajęć było przybliżenie psychologom, pedagogom oraz nauczycielom specyfiki pracy z dziećmi z niepełnosprawnością intelektualną, prezentacja różnorodnych metod, w tym założeń metody harcerskiej. Temat zbiórki brzmiał: „Harcerz umie, harcerz wie”, a jego głównym celem było pokazanie współpracy w zastępie. Korzystając z terenu zielonego wokół szkoły i pięknej pogody harcerze wzięli udział w mini grze terenowej podczas której poprzez realizację zadań na poszczególnych punktach mogli wykazać się swoją wiedzą i umiejętnościami. Do wykonania zadań wykorzystali umiejętności i wiedzę harcerską np.: rozszyfrowywali hasło z użyciem szyfru o wdzięcznej nazwie „czekolada”, układali z przygotowanych gałęzi określone rodzaje ognisk oraz musieli prawidłowo spakować plecak na jednodniową wycieczkę. W zadaniach o charakterze sprawnościowym doskonalili swoje umiejętności ogólnorozwajowe, a wśród nich koordynację wzrokowo-ruchową, spostrzegawczość, zwinność oraz celność. W nagrodę za poprawne rozwiązanie zadań zastęp otrzymywał koperty z hasłami, które posłużyły do rozwiązania przez całą drużynę krzyżówki zawierającej temat zabawy. Kończąc zbiórkę harcerze zawiązali pożegnalny krąg zapraszając do niego wszystkich obecnych. W drugiej części spotkania goście zostali zaproszeni do harcówki, w której zostały omówione wcześniej pokazane zajęcia oraz mogli zapoznać się z dorobkiem Nieprzetartego Szlaku oraz związanej z nim działalnością mojej drużyny.

Związek Harcerstwa Polskiego istnieje już ponad 100 lat, a zapoczątkowany przez hm. Marię Lyczko ruch noszący nazwę „Nieprzetarty Szlak” to ponad 50 lat pracy z dziećmi, młodzieżą oraz dorosłymi o specjalnych potrzebach, wśród których największą grupę stanowią harcerze z niepełnosprawnością intelektualną. Druhna Maria całe swoje życie i energię spożytkowała, aby realizować za-

łożenia wspomagające rozwój naszych podopiecznych, a z biegiem lat przyczyniła się do przekazania wiedzy i doświadczenia swoim naśladowcom. Również Maria Grzegorzewska, założycielka Państwowego Instytutu Pedagogiki była jedną z osób które wspierały ten ruch od samego początku, a jej stwierdzenie, że w mundurze harcerskim nie ma kaleki - jest harcerz pięknie pokazuje sens naszych działań. Wśród instruktorów NS wielu to nauczyciele-wychowawcy, którzy łączą prace rehabilitacyjną z działalnością społeczną prowadząc drużyny harcerskie w szkołach, ośrodkach szkolno-wychowawczych, ośrodkach rehabilitacyjnych itp. placówkach, których działalność związana jest z omawianą grupą beneficjentów. Podstawowe umiejętności i wiedzę potrzebną do prowadzenia drużyny Nieprzetartego Szlaku można zdobyć na specjalnych kursach organizowanych i prowadzonych przez instruktorów Wydziału Nieprzetartego Szlaku GK ZHP. Aby zostać uczestnikiem takiego kursu nie trzeba być członkiem ZHP, tam pod okiem fachowej kadry (często z wieloletnim doświadczeniem), można dowiedzieć się krok po kroku jakie działania należy wykonać, aby założyć drużynę, jak zaplanować pracę z dziećmi by pracując metodą harcerską osiągnąć zaplanowane cele i wreszcie jak zadbać o własny rozwój instruktorski. Opierając się na własnym przykładzie mogę zarekomendować taką formę szkolenia, która pomogła mi podjąć decyzję o reaktywowaniu drużyny w mojej placówce. Początki były trudne: zgłoszenie drużyny w hufcu, zebranie grupy młodzieży, znalezienie osób pomagających w prowadzeniu drużyny czyli przybocznych, wyremontowanie pomieszczenia na harcówkę, zamknięcie próby przewodnikowskiej i złożenie zobowiązania instruktorskiego. Dziś mogę powiedzieć, że nie żałuję podjętych wtedy decyzji. Na sukces tego przedsięwzięcia złożyło się kilka czynników: wsparcie ze strony dyrekcji placówki na które mogę liczyć do chwili obecnej, pomoc grupy osób która w różnych formach wspiera wszelkie działania związane z pracą z drużyną, dążenie do ciągłego rozwoju i doskonalenia. Obecnie pełnię funkcję Kierownika Referatu NS CHŁ ZHP dzięki czemu mogę animować przedsięwzięcia nie tylko na poziomie drużyny i hufca, ale również o zasięgu chorągwanym i ogólnopolskim, a oto kilka przykładów:

Spotkanie z Mikołajem – grudniowe spotkanie drużyn NS oraz dzieci i młodzieży ze szkół specjalnych z województwa łódzkiego na którym dzięki wsparciu CHŁ ZHP możemy w przedświątecznej atmosferze harcować, a gdy przyjdzie właściwa chwila zaprosić Mikołaja z workiem pełnym prezentów.

Przegląd Piosenki Harcerskiej i Turystycznej „Piosenka na słońce i deszcz” – odbyło

Starajcie się zostawić ten świat troszkę lepszym niż go zostaliście

Robert Baden-Powell

się już 11 spotkań na których uczestnicy rywalizowali w kategorii piosenka indywidualna i drużynowa.

Betlejemskie Światło Pokoju – również harcerze NS są orędownikami tej pięknej akcji, nasza drużyna przekazuje ogień do SOSW nr 3 oraz do Parafii Św. Piotra i Pawła.

Akcja „Przekaż 1 % ZHP” – poprzez media społecznościowe oraz roznoszenie ulotek i inne akcje promocyjne zbieramy fundusze, które w głównej mierze przeznaczamy na wycieczki i rajdy.

Ogólnopolski Zlot Drużyn NS – w tym roku już po raz XXIX SOSW w Stemplewie oraz Stowarzyszenie „Mamy Wielkie Serca” zaprasza harcerzy z całej Polski na czterodniowe harcowanie.

Projekty Wydziału NS GK ZHP – jest to oferta skierowana głównie do drużyn NS, harcerze uczestniczą w kilkudniowych warsztatach przebywając w bazach harcerskich na terenie całej Polski. W ubiegłym roku braliśmy udział w projektach: „Wierzę w siebie” oraz „Gotowi na start”.

Biwaki, rajdy, zloty – w miarę możliwości bierzemy udział w imprezach tematycznych przygotowanych przez drużyny i hufce z innych chorągwi.

Spotkania Kadry NS, konferencje – wraz z innymi instruktorami naszej chorągwi bierzemy udział w spotkaniach i konferencjach, które pozwalają nam na bieżąco śledzić tematy związane z działalnością drużyn NS, wymienić się doświadczeniami, włączać się w tworzenie nowych zapisów w myśl zasady: nic o nas bez nas.

W kilku słowach nie sposób przedstawić i zaprezentować dorobku i korzyści płynących z działalności drużyny Nieprzetartego Szlaku. Skorzystają przede wszystkim nasi podopieczni, bo harcerski system wychowawczy to kompletne kompendium wartości, które w sprawnych rękach instruktora z pasją pozwoli na odkrywanie nowych horyzontów, pokonywanie barier i podnoszenie własnej samooceny. Mam nadzieję spotkać się z Państwem na harcerskim szlaku.

Z harcerskim pozdrowieniem
Czuwaj!

phm. Anna Kaźmierczak
Kierownik Referatu NS CHŁ ZHP
drużynowa 2 LDH NS im. J. Brzechwy

Jak wspierać ucznia gimnazjum w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych?

Jedną z najważniejszych decyzji, jaką musi podjąć uczeń III klasy gimnazjum, jest wybór ścieżki edukacyjno-zawodowej. Czy uczeń dokona trafnego wyboru? To zależy od wielu czynników, czy rozpozna swoje predyspozycje zawodowe, czy zna obraz i wymogi współczesnego rynku pracy, czy wie jakie umiejętności powinien rozwijać, by wykonywać określony zawód? To właśnie główny obszar pracy dla doradców zawodowych.

Doradcy zawodowi Ośrodka Doradztwa Zawodowego w LCDNiKP organizują różnorodne formy zajęć, których celem jest wspieranie uczniów gimnazjum w rozpoznawaniu własnego potencjału, rozwijanie zainteresowań zawodami deficytowymi, kształtowanie umiejętności miękkich oczekiwanych przez pracodawcę. Jednym z działań jest przedsięwzięcie edukacyjne pn. „Zdolności manualne atutem na rynku pracy” realizowane we współpracy z Ośrodkiem Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz Fabryką Nici „Ariadna” S.A. w Łodzi. Celem przedsięwzięcia jest kształtowanie i rozwój umiejętności manualnych uczniów w gimnazjach poprzez techniki rękodzieła oraz przybliżenia im rzeczywistego obrazu pracy współczesnego włókiennictwa, umożliwienie poznania środowiska pracy branży włókienniczej i pozyskania informacji o oczekiwaniach pracodawców wobec pracownika. W minionym roku szkolnym w przedsięwzięciu uczestniczyli uczniowie wraz liderami wewnątrzszkolnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego z Publicznego Gimnazjum nr 5, Publicznego Gimnazjum nr 30, Publicznego Gimnazjum nr 31, Publicznego Gimnazjum nr 32, Publicznego Gimnazjum nr 33, Publicznego Gimnazjum nr 34 w Łodzi oraz Gimnazjum w Kurowicach. Dla chętnych nauczycieli z wymienionych gimnazjów zorganizowano warsztaty „Podstawy haftu krzyżykowego”, prowadzone przez instruktorki z Fabryki Nici Ariadna. Uczestniczki poznały technikę haftu krzyżykowego i wykonały haft „Wisienka”. Następną pracą do wykonania była o wiele trudniejsza, ale po jej wykonaniu można było uzyskać certyfikat poświadczający ukończenie kursu.

Po tych zajęciach nauczyciele i trenerki Fabryki Nici Ariadna uczyli gimnazjalistów haftu krzyżykowego na kanwie.

W ramach przedsięwzięcia uczniowie uczyli się wykonywać ozdoby świąteczne na kulach styropianowych techniką „karczocho”. Po każdym zajęciu efekty prac uczniów wystawiano na mini wystawach w gablotach szkolnych, prezentując wykonane hafty oraz ozdoby świąteczne – bombki choinkowe i jajka wielkanocne.

Warto podkreślić, że uczniowie sami projektują wzory na kanwie czy kulach styropianowych, w ten sposób rozwijają wyobraźnię, kreatywność i koordynację ruchową. Ponadto gimnazjaliści rozwijają i identyfikują swoje zdolności manualne, zainteresowania zawodami rękodzieła artystycznego, poznają haft krzyżykowy, metodę karczocho stosowaną do ozdabiania ozdób świątecznych.

By uczniowie mieli możliwość poznania środowiska pracy w nowoczesnym przedsiębiorstwie włókienniczym, nowoczesnych technologii włókienniczych, a także oczekiwań pracodawców wobec pracowników, zorganizowano wycieczki zawodoznawcze do Fabryki Nici „Ariadna”. Wizyta w fabryce uświadomiła uczniom, że oprócz wymaganych kwalifikacji zawodowych dla współczesnego pracodawcy ważne są cechy osobowościowe takie jak zaangażowanie, punktualność, uczciwość, odpowiedzialność, elastyczność w działaniu, gotowość do nauki oraz umiejętności miękkie.

Planowanie dalszej kariery edukacyjno-zawodowej wymaga, by uczniowie poznawali kierunki kształcenia na uczelniach wyższych. Taką możliwość dają wycieczki na określony wydział, gdzie pracownicy naukowcy i studenci prowadzą interaktywne zajęcia edukacyjne. Zorganizowane spotkania na Wydziale Elektrotechniki, Elektroniki, Informatyki i Automatyki oraz na Wydziale Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej były niezwykle interesujące dla uczniów gimnazjów. Na Wydziale Elektrotechniki, Elektroniki, Informatyki i Automatyki uczniowie uczestniczyli w warsztatach w Katedrze Aparatów Elektrycznych, mogli obserwować symulację projektowania instalacji elektrycznych inteligentnego domu. Ponadto poznali zastosowania odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej – pracę źródeł fotowoltaicznych, mikroturbiny wiatrowej i gazowej. Natomiast wycieczka na Wydział Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów była połączona z zajęciami

praktycznymi na temat: skąd się biorą włókna i co się z nich wytwarza? Uczniowie dowiedzieli jakie są rodzaje włókien, wyrobów włókienniczych, jakie mają właściwości i gdzie znajdują zastosowanie. Spróbowali swoich sił w wykonaniu nadruku na torbie bawełnianej, z przejściem rozpraszającym farbę drukarską na szablonie, a po chwili podziwiali wykonany nadruk.

Po utrwaleniu druku każdy uczeń otrzymał torbę na pamiątkę, a w drukowany napis „Nie owijaj w bawełnę”, jest związany z tradycją włókienniczą Łodzi. Z ciekawością też obserwowali jak powstają wyroby plecionkarskie, uczyli się pleść makramę.

Uczniowie byli zainteresowani studiami na tym wydziale. Zadawali wiele szczegółowych pytań i byli zaskoczeni informacją, że na absolwentów wydziału czeka bardzo dużo interesujących ofert pracy.

Przygotowanie uczniów do podjęcia świadomej decyzji o wyborze ścieżki kariery zawodowej to niezwykle ważne i odpowiedzialne zadanie dla doradców zawodowych, a współpraca z przedsiębiorcami i uczelniami wyższymi w tym zakresie jest przykładem różnorodnych działań podejmowanych w przez pracowników Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Ewa Koper
Maria Michalak

Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi

Przedszkolaki i... Księga Rekordów Guinnessa

Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi od wielu lat uczestniczy w różnorodnych projektach edukacyjnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia. Należy do Łódzkiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie.

Powstała ona jesienią 1996 roku. Była odpowiedzią na duże zainteresowanie nauczycieli działaniami w zakresie promocji zdrowia i edukacji ekologicznej. Korzystaliśmy ze wsparcia Krajowego Zespołu d/s Projektu Szkoła Promująca Zdrowie (Instytut Matki i Dziecka w Warszawie, prof. Barbara Woynarowska) oraz doświadczeń SP nr 44, która jako jedyna łódzka szkoła uczestniczyła w programie ogólnopolskim. Początkowo do sieci przystąpiło 21 szkół podstawowych z terenu Łodzi. W 1999 roku do Łódzkiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie dołączyły przedszkola. Aktualnie w Łódzkiej Sieci Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie jest 166 placówek: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadpodstawowe, licea ogólnokształcące, zespoły szkół ponadgimnazjalnych, ośrodki wychowawcze.

Co roku w kwietniu organizowany jest przez koordynatorki projektu Ewę Grzegorek i Dagmarę Gliszczyńską „Wiosenny Tydzień Promocji Zdrowia w przedszkolu”, w którym uczestniczą wszystkie grupy czyli 225 dzieci. Tegoroczny V Wiosenny Tydzień Promocji Zdrowia w Łódzkiej Sieci Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie w naszym przedszkolu przebiegał pod hasłem – „Jestem dzisiaj zła jak osa, czyli o tym, jak poradzić sobie z emocjami”. Koordynatorki projektu opracowały ciekawe i atrakcyjne działania edukacyjne ukierunkowane na rozpoznawanie i nazywanie swoich emocji. Zabawy dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci, prace plastyczne – Jestem, więc czuję!, wizualizacje bajki – Bez złości mam więcej radości, kąciki rozładowywania złych emocji – „Gorący dywanik”, Quiz „Moje nastroje” czy wernisaz prac plastycznych, jako podsumowanie działań.

Przedszkolaki uczestniczyły w **bicju rekordu Guinnessa**, Rekord ustanowiliśmy **30 września 2014 r. o godzinie 12:00**. Przez dwie minuty 313 328 dzieci w całej Polsce szczotkowało ząbki! – w ramach projektu VI edycji Akademii Aquafresh. W bieżącym roku szkolnym we wszystkich grupach wiekowych odbyły się spotkania z panią doktor stomatolog połączone z prelekcjami oraz profilaktycznym badaniem zębów.

Bicie rekordu Guinnessa

Kolejnym ogólnopolskim programem zdrowotno-edukacyjnym był projekt „**Dzieciństwo bez próchnicy**” we współpracy z Uniwersyteciem Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Celem głównym jest obniżenie częstotliwości występowania próchnicy zębów u dzieci w wieku 0-5 lat.

Cele bezpośrednie to poprawa zdrowia jamy ustnej dzieci w wieku 3-5 lat oraz wzrost świadomości i utrwalenie prawidłowych nawyków w zakresie higieny jamy ustnej w grupach docelowych”.

Działaniami profilaktycznymi i edukacyjnymi objętych było 225 przedszkolaków i ich rodziców. Podobnie jak w przypadku akcji profilaktycznej „**Zdrowy uśmiech w 2 minuty**” we współpracy z Wydziałem Lekarskim Oddziału Stomatologicznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Realizatorem tegorocznego projektu „**Łódź kontra choroby wątroby**” jest Urząd Miasta Łodzi. Wniosek aplikacyjny przygotował Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w Departamencie Komunikacji Społecznej i Zdrowia.

Projekt „**Łódź kontra choroby wątroby**” finansowany jest ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 oraz budżetu państwa w ramach Programu PL13 *Ograniczenie społecznych nierówności w zdrowiu*. Operatorem programu jest Minister Zdrowia, dofinansowany przez Nowary Grants.

Celem projektu jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców poprzez zmniejszanie zachorowalności na przewlekłe choroby wątroby związane ze stylem życia, w szczególności marskość i stłuszczenie wątroby wynikające z otyłości i nadużywania alkoholu. Taki obszar działań wynika z analizy danych epidemiologicznych i został wskazany przez Operatora Programu (Ministerstwo Zdrowia) jako priorytet dla Łodzi.

Działania realizowane w ramach projektu adresowane są do 3 grup:

- kobiety i mężczyźni (18-64 lata) zagrożeni nadużywaniem alkoholu;
- kobiety i mężczyźni (18-64 lata) z nadwagą lub otyłością;
- dzieci i młodzież.

Działania adresowane do dzieci i młodzieży będą koncentrować się na minimalizowaniu ryzyka zachorowania na przewlekłe choroby wątroby poprzez profilaktykę, edukację zdrowotną i promowanie zdrowego stylu życia. Dla młodszych dzieci planowane są przedstawienia teatralne promujące prawidłowe zachowania zdrowotne, warsztaty plastyczne i kulinarne, dla młodzieży - warsztaty z dietetykiem i psychologiem. Odbędzie się również szkolenie dla pielęgniarek medycyny szkolnej - chcemy przygotować 30 „edukatorów zdrowego stylu życia”, którzy będą prowadzić zajęcia dla dzieci i młodzieży również po zakończeniu projektu.

W Przedszkolu Miejskim nr 200 w Łodzi projekt ten trwać będzie od marca 2016 do maja 2016 roku. Objął swym działaniem dzieci z czterech grup w wieku 4-5 lat czyli 100 przedszkolaków. Zajęcia prowadzi w każdy piątek pani koordynator/trener. Dzieci i nauczycielki korzystają z jej cennych rad i wskazówek, a przede wszystkim miło i aktywnie spędzają czas. Finałem przedsięwzięcia ma być Olimpiada, podczas której przedszkolaki uczestniczące w projekcie zaprezentują swoje umiejętności ruchowe w różnych dyscyplinach. Tak się bawią podczas cotygodniowych spotkań.

Zabawy ruchowe w ramach projektu

Olimpiada sportowa to dla przedszkolaków wieloletnia tradycja. W tym roku po raz trzynasty uczestniczyć będziemy w Spartakiadzie Przedszkolaków organizowanej na terenie Chojeńskiego Klubu Sportowego. Aktywność ruchowa jest także promowana w czasie wiosennych czy jesiennych tygodni. W ogrodzie przedszkolnym dzieci uczestniczą w różnych konkurencjach sportowych, współpracując ze sobą, starsze pomagają młodszym. Jest wiele radości i dobrej zabawy.

Olimpiada ekologiczna w naszym ogrodzie

Spartakiada na terenie
Chojeńskiego Klubu Sportowego

Podkreślić należy, że inne działania o charakterze zdrowotnym odbywają się w ramach zaprojektowanej i realizowanej innowacji edukacyjnej - **Zuchowe nowinki dla chłopca i dziewczynki**, autorstwa Kamili Mamos, Ewy Grzegorek, Agnieszki Karga, Joanny Rogalskiej i Dagmary Gliszczyńskiej. Dzieci uczestniczą w warsztatach kulinarnych, spotkaniach z udziałem rodziców itp. Zdobywając odznaki: Kuchcika, Ogrodnika czy Badacza odkrywcy. Przygotowując prace kulinarne/artystyczne. Badają, doświadczają i eksperymentują.

„Zdrowo jemy zdrowo rośniemy”, to program skierowany do placówek, które w sposób szczególny troszczą się o zdrowie żywności dzieci.

Program pomaga w kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych, wspie-

ra placówki dostarczając najnowszej wiedzy z zakresu żywienia dzieci, a także przekazując wartościowe materiały edukacyjne oraz orga-

nizuje warsztaty dla personelu.

Warsztaty kulinarne

O tym, jak trzmiel z banana wystrzelił - konkurs z udziałem dzieci i rodziców

Celem programu jest zaoferowanie podopiecznym zbilansowanej diety spełniającej najnowsze zalecenia, a także wspieranie pracowników przedszkoli oraz rodziców w kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych u najmłodszych dzieci. Organizatorami i koordynatorami Programu „Zdrowo jemy, zdrowo rośniemy” są: Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego, Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Instytut Matki i Dziecka oraz Fundacja NUTRICIA.

Nasza placówka przystąpiła do programu od września 2015r jako, że dbamy o zdrowie i prawidłowe nawyki żywieniowe dzieci. Placówka podjęła również współpracę z Edukatorem Żywieniowym programu „Zdrowo jemy, zdrowo rośniemy” – dietetykiem Pawłem Wesolowskim, który przez okres IX.2015r.

– I.2016r. dokonał dwukrotnej analizy jadłospisów oraz propozycje doskonalenia żywienia dzieci w placówce według najnowszych norm i zaleceń żywieniowych, a także przeprowadził dla pracowników przedszkola cykl szkoleń. Tematyka szkoleń trwających 24 godziny dydaktyczne obejmowała następujące zagadnienia:

1. „Co to znaczy zdrowe żywienie? Ogólne zasady prawidłowego żywienia dzieci”
2. „Mocne kości i zęby, czyli rola wapnia i witaminy D”
3. „Cukier w diecie - słodzimy czy nie słodzimy?”
4. „Sól w diecie. Soli do woli?”
5. „Alergie na pokarm”
6. „Świeża woda zdrowia doda – na pragnienie – woda”
7. „Co robić, kiedy za dużo je? Otyłość.”
8. „Zachęcać czy nie? Kto podejmuje decyzje? Granice wyboru dziecka”
9. „Niejadek czy neofobia?”
10. „Dzieci współtworzą swoje posiłki”
11. „Jemy oczami – estetyka na talerzu”
12. „Ja sam, ja sama – czego dzieci się uczą podczas posiłku”
13. „Jakość produktów”

Po każdym ze szkoleń dostarczane były biuletyny z informacjami, które widniały na tablicy informacyjnej programu „Zdrowo jemy, zdrowo rośniemy” dostępnej dla rodziców. Dostosowując jadłospis dziecięcy do ich potrzeb żywieniowych.

To tylko niewielka część podejmowanych przez dzieci, nauczycielki oraz Radę Pedagogiczną działań ukierunkowanych na promowanie zdrowego stylu życia wśród przedszkolaków. Jesteśmy przekonane, że kolejny rok szkolny zaowocuje nowymi pomysłami oraz przedsięwzięciami dostosowanymi do potrzeb i możliwości naszych dzieci. Mamy nadzieję, że zaowocują one także dalszą, aktywną współpracą z rodzicami, rozbudzą zainteresowania i zdolności każdego dziecka we wszystkich sferach jego rozwoju, przygotowują do pracy w zespole oraz prezentowania swoich możliwości i umiejętności na forum grupy, a także włączy rodziców w projekty edukacyjne wdrażane na terenie przedszkola.

Dziękujemy dzieciom i nauczycielkom za promowanie zdrowego stylu życia a przede wszystkim, życzymy dalszych pomysłów i radości w kolejnych działaniach projektowych.

W zdrowym ciele zdrowy duch.

Decimus Junius Juvenalis

Ten, kto chce pozostać w dobrym zdrowiu, powinien unikać smutnych nastrojów i zachowywać radosny umysł.

- Leonardo da Vinci

Mariola Niepsuj
Małgorzata Marczał
Przedszkole Miejskie nr 200 w Łodzi.

Dlaczego inaczej niż dotychczas?

*Rozpocznij tam, gdzie jesteś.
Wykorzystaj to, co masz.
Zrób to, co możesz.*
Arthur Ashe

Jako doradcy Pracowni Edukacji Przedzszkolnej i Wczesnoszkolnej mając wieloletnie doświadczenie w pracy z nauczycielami miałyśmy sprawdzony już sposób na organizowanie konferencji: opracowanie koncepcji spotkania, przydział zadań, pełnienie określonych znanych nam ról, wybór prelegentów do prezentowania wybranego zagadnienia.

W tym roku szkolnym podczas rozważań na temat formy i organizacji konferencji w ramach XIX Targów Edukacyjnych pojawiły się wątpliwości: czy sposób przekazu oparty na krótkich prezentacjach, wystąpieniach, mini wykładach pozwala uczestnikom na pełne zrozumienie przedstawianych treści i ma siłę motywującą do inicjowania zmian? Podczas burzliwych dyskusji padło wiele pytań: jak uaktywnić uczestników konferencji, by mieli wpływ na jej przebieg i jakość? Jak wzbudzić refleksję na tyle, aby pobudziła do działań?

Efektem naszych wspólnych rozważań było opracowanie nowej formuły konferencji. Zaprojektowane i zrealizowane przedsięwzięcie *Edukacja bez granic - nowe perspektywy i wyzwania* obejmowało następujące formy: dyskusję panelową, prezentacje, warsztaty metodyczne oraz wystawę.

W dyskusji panelowej na temat **Szanse i zagrożenia współczesnej edukacji** wzięli udział dyrektorzy z łódzkich przedszkoli i szkół, którzy sprzyjają wdrażaniu do praktyki różnorodnych modeli edukacyjnych opartych na fundamentach dobrego uczenia/uczenia się (np. Pedagogikę Planu Daltonskiego, Pedagogikę Marii Montessori, elementy neurodydaktyki):

Joanna Poselt dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 55, Joanna Matczak dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 106, Izabela Miszczak dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 120, Anna Głowacka dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 220, Bożena Będzińska – Woś dyrektor Szkoły Podstawowej nr 81, Anna Wojciechowska dyrektor szkoły Podstawowej nr 199, Krzysztof Durnaś dyrektor Szkoły Podstawowej nr 35.

Poglądy i refleksje panelistów na temat oblicza i wyzwań współczesnej edukacji wywołały ożywioną dyskusję na temat zmieniających się ról ucznia, rodzica, nauczyciela, dyrektora.

Rozważania uczestników spotkania prowadzono w salonach edukacyjnych gdzie

prezentowane były koncepcje pracy oraz efekty innowacyjnych działań wdrażanych w łódzkich przedszkolach i szkołach podstawowych. Treść, dynamika dyskusji i zróżnicowane poglądy dotyczące prezentowanych koncepcji pozwalają nam sądzić, iż nauczyciele zostali zmotywowani do wykorzystywania doświadczeń innych we własnej praktyce edukacyjnej.

Druga część spotkania *Festiwal Nauczycielskich Pasji* ukazała uczestników przez pryzmat ich zainteresowań i uzdolnień oraz wrażliwości na odbiór otaczającej rzeczywistości. Oddanie się pasji wzbogaca osobowość, rozładowuje napięcia, staje się odskocznią od trosk dnia codziennego. Chroni również przed rutyną zawodową nauczycieli i jest szansą na pielęgnowanie naturalnej potrzeby działania dzieci/uczniów.

Podczas **Festiwalu** dyrektorzy i nauczyciele zaprezentowali własne wytwory, wśród nich:

- malowane szkło i jedwab,
- barwną biżuterię,
- przedmioty codziennego użytku zdobione techniką decoupage,
- okazjonalne ozdoby wykonane techniką karczochową, origami modułowym,
- obrazy wykonane wieloma technikami,
- wytwory wykonane z papierowej wilkliny,
- twórczość poetycką z dziecięcymi ilustracjami,
- makatki wyszywane na płótnie,
- kulinaria (degustacja i przepisy),
- ozdoby szydełkowe (serwety i obrusy).

Dużym zainteresowaniem cieszyły się również warsztaty metodyczne, podczas których nauczyciele - pasjonaci dzielili się swoimi umiejętnościami i doświadczeniami.

• **Artystyczne inspiracje** zgromadziły uczestników, którzy mieli możliwość:

- wytworzenia dzieł malowanych tuszem, pod czujnym okiem malarki – Anny Gacek nauczycielki z Przedszkola Miejskiego nr 200

- zgłębienia arkanów sporządzania jadalnych mas plastycznych oraz zebrania pomysłów na zabawy sensoplastyczne wraz z nauczycielką z Przedszkola Galileo, Katarzyną Wilk

- zbadania sposobów wytwarzania z filcu ciekawych form dekoracyjnych dzięki inspiracji Elżbiety Potrzebacz - nauczycielki ze Szkoły Podstawowej nr 202

- poznania propozycji wykorzystania

sztuki origami przestrzennego do rozwijania kreatywności w wytwarzaniu ozdób i dekoracji okolicznościowych zaproponowanych przez Alicję Madej - nauczycielkę ze Szkoły Podstawowej nr 199

• **Szybkie przekąski z pomysłem** zebrały uczestników, którzy przygotowywali zdrowe koktajle i dania na bazie owoców, soków i produktów mlecznych; przy wsparciu nauczycielek Jolanty Dobrosińskiej-Cholys i Anety Grabowskiej ze Szkoły Podstawowej nr 166. Atrakcyjne pomysły prowadzących były okazją do dzielenia się doświadczeniami z zakresu propagowania zdrowego stylu życia.

• **Wirtualne wycieczki po Łodzi** zachęciły ich uczestników do odkrywania historii starych Bałut, organizowania wycieczek edukacyjnych po mieście. Podróż po Łodzi poprowadziły nauczycielki Monika Makiewicz z Przedszkola Miejskie nr 45 i Ewa Bemowska ze Szkoły Podstawowej nr 175.

• **Taniec dla dorosłych i dzieci** służyły poznaniu układów tanecznych w ciekawych aranżacjach muzycznych, przydatnych w pracy z dziećmi, jak również podczas organizacji spotkań z rodzicami. Prowadzone były przez Panią Annę Dalek z Przedszkola Miejskiego nr 10 i Panią Agnieszkę Sosnowską z Przedszkola Miejskiego nr 199.

Opisana formuła spotkania była dla nas wielką niewiadomą – obawialiśmy się fiaska organizacyjnego, braku zaangażowania uczestników oraz niskiej frekwencji w proponowanych formach. Pierwsze nasze obawy zostały rozwiane już na samym początku aktywność nauczycieli, opinie przekazane na gorąco tuż po spotkaniu jak i deklaracje udziału w podobnych przedsięwzięciach, które do nas dotarły ostatecznie utwierdziły nas w przekonaniu, że warto wykraczać poza utarte szlaki i poszukiwać nowych rozwiązań.

„Nigdy się nie dowiesz,
czego możesz dokonać,
jeśli nie spróbujesz”
- Colin Powell

*Beata Wosińska
Joanna Świątek*

Jak zapobiegać korupcji?

W Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego odbyło się w końcu marca uroczyste podsumowanie VII Interdyscyplinarnego Konkursu O szkodliwości korupcji. Podczas spotkania laureatom i wyróżnionym zostały wręczone dyplomy i wyróżnienia, otrzymały je także szkoły oraz opiekunowie uczestników konkursu. W spotkaniu uczestniczyli dyrektorzy szkół, nauczyciele-opiekunowie uczestników konkursu oraz przedstawiciele instytucji i organizacji patronujących konkursowi. Dyrektor Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego Janusz Moos zaznaczył w części wstępnej spotkania, iż idea konkursu ma swoją recepcję w układzie humanistycznej triady *człowiek-klient-pracownik*.

Projekt edukacyjny w formie konkursu O szkodliwość korupcji na stałe wpisał się w kalendarz innowacyjnych przedsięwzięć edukacyjnych w Łodzi. Z roku na rok cieszy się rosnącym zainteresowaniem uczniów i ich opiekunów. W konkursie wzięło udział 110 uczniów z łódzkich szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjów. Zadanie konkursowe polegało na indywidualnym wykonaniu broszury przez ucznia, której kryteria formalne i merytoryczne zostały zawarte w regulaminie konkursu. Należało ukazać szkodliwy wpływ korupcji na wybrane przez uczestników dziedziny życia w aspekcie indywidualnym i społecznym. Istotnym kryterium formalnym było umieszczenie w niej źródeł informacji z których autorzy broszur korzystali przy jej tworzeniu. Ocenie Komisji Konkursowej podlegało 110 prac, które były spójne z tematyką konkursu, a estetyka wykonania i oryginalność dopełniały spełnienia przez finalistów wszystkich warunków oceny pracy.

Główna idea konkursu przyświecająca organizatorowi, która brzmi *zapobieganie niepożądanym zjawiskom w sferze publicznej i w życiu środowisk w których na co dzień funkcjonujemy*, wpisuje się w misję działania organizacji i instytucji, które objęły go patronatem. Są to: **Łódzkie Kuratorium Oświaty, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi, Fundacja Fresnela, firma Plagiat.pl**. Łódzkie Kuratorium Oświaty objęło patronatem konkurs w bieżącym roku szkolnym, co oznacza dla laureatów konkursu dodatkowe 3 punkty na świadectwie ukończenia szkoły. Pozostali patroni wspierają konkurs od samego początku, fundując dla finalistów nagrody. W tym roku do nagród organizator konkursu dodał publikację, przekazaną nieodpłatnie przez Ministerstwo Sprawiedliwości pt. *Przychodzi uczeń do prawnika*. Tematyka zapobiegania korupcji wchodzi w zakres podstawy programowej kształcenia ogólnego, szczegól-

nie dla przedmiotu wiedzy o społeczeństwie. Celami konkursu są: rozbudzanie zainteresowania współczesną tematyką społeczną, gospodarczą i polityczną; ukazywanie i wyjaśnianie negatywnego wpływu korupcji na ludzkie postawy, sferę publiczną, w tym gospodarkę oraz kształtowanie postawy obywatelskiej w oparciu o empatię wobec innych.

Podczas uroczystego podsumowania konkursu oprócz wręczenia dyplomów i nagród, zostały zaprezentowane wyniki konkursowych zmagani. Bogata paleta barw wszystkich broszur, które można było wykonać plastycznie dowolną techniką płaską, zwracała uwagę gości zaraz po wejściu do sali, gdzie prace zostały wyeksponowane.

Uczniowie z Liceum Ogólnokształcącego Uniwersytetu Łódzkiego przedstawili poza konkursem multimedialną prezentację własnego autorstwa na temat korupcji w życiu

codziennym polskiego nastolatka. Prześmiewczy i zarazem refleksyjny ton ich omówienia, ilustrujący konkretne sytuacje korupcyjne informował o tym, co sądzą na temat zjawiska, jakim jest korupcja, z dość pesymistyczną konkluzją, iż jest to zjawisko towarzyszące ludzkości od jej zarania. Natomiast w wypowiedziach laureatek dwóch pierwszych miejsc (ponieważ, dzięki wspaniałomyślności patronów, uczniowie są nagradzani dla dwóch typów szkół osobno dla gimnazjów i dla szkół ponadgimnazjalnych) pojawiło się uzasadnienie wyboru sposobu ujęcia tematyki o szkodliwości korupcji.

Laureatka Patrycja Czerwińska z Gimnazjum nr 32 w Łodzi szczerze przyznała, iż mało wiedziała o korupcji – dopiero rozmowy i dyskusje z najbliższymi przybliżyły jej to pojęcie na tyle, aby się bardziej zainteresować tematyką i w efekcie wziąć udział w konkursie. Wypowiedź laureatki III-go miejsca Weroniki Głodo z Gimnazjum 22 w Łodzi zawierała podobne uzasadnienie. Laureatka I miejsca wśród szkół ponadgimnazjalnych – Agnieszka Władysiak z LO UŁ uzasadniła swój udział potrzebą poszerzenia wiedzy o tym zjawisku. W swojej broszurze w oryginalny (również pod względem plastycznym) sposób zaprezen-

towała rezultat wywiadów przeprowadzonych z 25 osobami w wieku 16-17 lat na temat „korupcji w życiu codziennym każdego z nas”.

Tegoroczne prace finałowe posiadały unikalny walor pochylecia się nad konkursową tematyką w wymiarze pogłębionej refleksji oraz potraktowania jej bardzo osobiście. Mniej, aniżeli w poprzednich edycjach konkursu było prac wskazujących na przejawy zjawiska korupcji w poszczególnych dziedzinach życia publicznego, natomiast więcej na sytuacje korupcyjne w życiu codziennym. Organizator wie, że warto poruszać tą trudną tematykę wśród młodzieży bez demonizowania samego pojęcia, ponieważ ono samo w sobie już zawiera konotację negatywną. Uczestnicy chętnie dzielą się spostrzeżeniami na temat np. sytuacji sprzyjających rozwojowi korupcji, jednocześnie ich spojrzenie na to zjawisko z którym być może zetkną się kiedyś w swoim życiu – oby nie, dzięki konkursowi zostaje wzbogacone o wiedzę, która pomoże im w przyszłości jemu zapobiegać.

Wydarzenie zostało zaprezentowane na antenie Radia Łódź.

Laureatami zostali:

GIMNAZJA

I. **Patrycja Czerwińska** Publiczne Gimnazjum Nr 32 (opiekun Małgorzata Kmiecik)

II. **Klaudia Słoczyńska** Publiczne Gimnazjum Nr 19 (opiekun

Beata Tanaś)

III. ex aequo **Weronika Głodo** Publiczne Gimnazjum Nr 22 (opiekun Ewa Michalak)

III. ex aequo **Paulina Borówka** Publiczne Gimnazjum Nr 14 (opiekun Hanna Majkowska-Pilarz)

III. ex aequo **Emilia Obara** Publiczne Gimnazjum Nr 19 (opiekun Beata Tanaś)

SZKOLY PONADGIMNAZJALNE

I. **Agnieszka Władysiak** Liceum Ogólnokształcące Uniwersytetu Łódzkiego (opiekun Marianna Bugdał)

II. **Dagmara Oszmiańczuk** Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych w Łodzi (opiekun Lidia Podgórska)

III. ex aequo **Kinga Garbarczyk XXXII** Liceum Ogólnokształcące w Łodzi (opiekun Magdalena Matuszewska)

III. ex aequo **Katarzyna Szymańska** Zespół Szkół Ekonomii i Usług w Łodzi (opiekun Krystyna Nieradka-Trzeciak)

III. ex aequo **Maria Chocaj** Liceum Ogólnokształcące Uniwersytetu Łódzkiego (opiekun Marianna Bugdał)

Jak zainteresować uczniów czytaniem książek?

Ważnym zadaniem, jakie stoi dzisiaj przed nauczycielami (nie tylko przedmiotów humanistycznych), jest znalezienie takiego sposobu pracy z dziećmi i młodzieżą, który przyczyniłby się do rozwoju czytelnictwa wśród uczniów. Wiemy z doniesień prasowych, że z czytaniem nie jest w Polsce najlepiej. Według badań przeprowadzonych w 2015 r. na zlecenie Biblioteki Narodowej (objęto nimi 3049 respondentów) lekturę co najmniej jednej książki rocznie zadeklarowało 37 % badanych, co oznacza, że prawie 2/3 Polaków w ogóle nie bierze książki do ręki. Wybory lekturowe dokonywane przez badanych nie są zaskoczeniem. Ci, co czytają, najczęściej sięgają po sensację, romanse i fantastykę. Ponadto najbardziej popularnym pisarzem wśród Polaków od wielu lat jest niezmiennie Henryk Sienkiewicz, co może cieszyć w kontekście Roku Sienkiewiczowskiego, ale równocześnie skłaniać do niewesołych refleksji.

Wszyscy wiemy, że czytanie wymaga specyficznych kompetencji kształtowanych od dzieciństwa podczas długotrwałego i trudnego procesu. Jeśli dziecko wzrasta w środowisku sprzyjającym czytaniu, jeśli rodzice są miłośnikami książek, jest duża szansa, że stanie się ono prawdziwym czytelnikiem. Jeśli w domu nie ma książek i dziecko nie widzi wokół siebie czytających dorosłych, jest bardzo prawdopodobne, że wzmocni ono w przyszłości tę grupę Polaków, dla których lektura książek pozostanie całkowicie nieznanym doświadczeniem. Nie oznacza to jednak, że nie można rozwijać postaw czytelniczych w środowisku trudnym, o niskich zasobach tzw. „kapitału kulturowego”. Można, o czym świadczą udane działania osób zajmujących się popularyzowaniem czytelnictwa. W obu przypadkach ważną rolę powinna również odgrywać szkoła. W pierwszym, by czytelnicze zainteresowania pielęgnować i rozwijać, w drugim – by zachęcić ucznia do sięgnięcia po książkę. Tylko w ten sposób może on przekonać się, jak wielką przyjemność daje ciekawa lektura.

Warto w tym miejscu zauważyć, że poza ową wspomnianą radością czytania, której doświadczają „książkowe mole” i która wymyka się wszelkim definicjom, pożytków z czytania książek jest znacznie więcej. W artykule *11 powodów, żeby czytać książki!* Irena Cieślińska napisała, że nie tak skutecznie nie gimnastykuje naszego mózgu jak uważna lektura i, odwołując się do badań neurologicznych, sformułowała 11 korzyści płynących z czytania książek. Według empirycznie potwierdzonych ustaleń książki **stymulują umysł**, oddziałując na wiele jego ośrodków (czytanie rozwija wyobraźnię, uczy koncentracji), **uspokajają i poprawiają sen**, obniżając poziom stresu o 68% (wygrywają w tym względzie ze słuchaniem muzyki czy spacerem), **pogłębiają**

wiedzę, rozwijając nasze zdolności poznawcze, które dzięki książkom są wysokie do późnej starości, **wzbogacają nasze słownictwo, poprawiają pamięć i ćwiczą myślenie analityczne** (wszak każda książka jest jak podróż w nieznanne, ile trzeba zapamiętać, ile znaczeń odczytać na różnych poziomach, by się po tej nowej krainie poruszać), **opóźniają demencję** (i rozwój choroby Alzheimera), **rozwijają empatię**, ucząc rozumienia ludzkich postaw i wyborów, **pomagają przezwyciężyć złe myśli**, depresyjne stany, rozwiązywać trudne problemy (stąd zainteresowanie biblioterapią, która wykorzystuje książki i czasopisma do regulacji systemu nerwowego i psychiki człowieka). Ponadto książki roztaczają nad nami „**aureę inteligencji**”, co oznacza, że osoby czytające postrzegane są jako bardziej atrakcyjne.

Mem autorstwa Mileny Sochy (PG nr 22)

Jeśli czytanie książek przynosi tyle korzyści intelektualnych, emocjonalnych zdrowotnych, to dlaczego poziom czytelnictwa w naszym kraju jest tak drastycznie niski? Może nie wszyscy są świadomi wartości książki? Może mamy zbyt mało czasu, jesteśmy za bardzo pochłonięci pracą, nauką, by zająć się tak bezinteresowną czynnością jak czytanie? Może przyczyna takiego stanu rzeczy leży w naszej fascynacji nowoczesnymi technologiami informacyjnymi, elektronicznymi urządzeniami, gramy komputerowymi? Może ... ?

Joanna Pachla, niezależna dziennikarka, autorka bloga *Wyrwane z kontekstu*, na pytanie „Dlaczego Polacy nie czytają książek?” odpowiada: „Nie czytamy, bo nikt nas tego nie nauczył. Nie pokazał nam, że to może być fajne. Nie mamy w Polsce mody na czytanie, nie mamy kultury czytania. W ostatnich latach zaczęły co prawda otwierać się kawiarnie, nastawione na leniwe popołudnia z książką, ale o miejsce w nich zabijać się raczej nie trzeba. W szkole kanon lektur kojarzy nam się z muzeum osobliwości, a czytanie kolejnych pozycji wydaje nam się zabawne jak trwała, to jest: wcale”.

Przytoczyłyśmy tę nieco prowokacyjną wypowiedź, gdyż odnajdujemy w niej zadanie

nie dla szkoły i nas nauczycieli. Powinniśmy znaleźć sposób, by przekonać młodzież, że „czytanie jest fajne”, tak pracować z lekturami szkolnymi, aby odebrać im status eksponatów „muzeum osobliwości”, a przede wszystkim w sposób systemowy rozwijać uczniowskie kompetencje czytelnicze (mamy tu na myśli głównie umiejętności czytania ze zrozumieniem), które ciągle są zbyt niskie, by młodzi ludzie radzili sobie ze złożonością lektury.

Nauczyciele na pewno podejmują to zadanie. Zawsze jednak pojawia się pytanie, jak promować czytelnictwo w sposób przelamujący stereotypy, atrakcyjny dla uczniów. Mamy nadzieję, że przywołane w tym artykule przykłady dobrych praktyk realizowanych przez łódzkie szkoły, będą dla tych wszystkich, dla których sprawa czytelnictwa są ważne, inspiracją do poszukiwania własnych, wartościowych rozwiązań.

Narodowe Czytanie to akcja zainicjowana przez prezydenta Bronisława Komorowskiego, która ma popularyzować dzieła fundamentalne w polskiej kulturze, wzmacniać poczucie własnej tożsamości, a także promować kulturę żywego słowa i zachęcać do czytania książek. Przedsięwzięcie to zainaugurowała w 2012 r. lektura *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. W 2013 r. w całej Polsce odbyło się wspólne czytanie dzieł Aleksandra Fredry, w 2014 r. *Trylogii* Henryka Sienkiewicza, a w 2015 r. – *Lalki* Bolesława Prusa. Czyta prezydent, czytają politycy i inne osobistości życia publicznego, czytają aktorzy, dziennikarze i przedsiębiorcy, czyta również XXIII LO im. ks. Józefa Tischnera, które uczestniczy w akcji Narodowego Czytania od samego początku.

W Narodowym Czytaniu biorą udział nie tylko uczniowie i nauczyciele, ale również rodzice, administracja i absolwenci szkoły. Akcji towarzyszą konkursy na najpiękniej przeczytany tekst oraz działania happeningowe adresowane do mieszkańców Widzewa, które mają łodzianom przybliżyć arcydzieła polskiej literatury, ukazać ich aktualność i atrakcyjność dla współczesnego odbiorcy.

Przywołujemy ten przykład dobrej praktyki z XXIII LO, by zachęcić inne szkoły do uczestnictwa w tego typu przedsięwzięciach jak Narodowe Czytanie. Jest to bardzo dobry sposób, by zwrócić młodzieży uwagę na bogactwo polskiej literatury i potrzebę dbałości o polszczyznę, by zacieśniać w szkole międzyludzkie więzi, wzmacniać szkolną wspólnotę i budować porozumienie między pokoleniami.

Konkurs promujący czytelnictwo w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Łodzi

Ciekawy sposób na rozwijanie czytelnictwa wśród młodzieży znalazła pani Beata Kluska (bibliotekarka w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 7), która z grupą nauczycieli zorganizowała *Międzyszkolny Konkurs na „Mem (nie)czytaniu”*. To nietypowe, ale jednocześnie

1 http://wyborcza.pl/TylkoZdrowie/1,137474,17315277,11_powodow_zeby_czytac_ksiazki.html

2 <http://www.wyrwanezkontekstu.pl/lu-dzie/dlaczego-polacy-nie-czytaja-ksiazek/>

Mem autorstwa Krystiana Urbańczyka
(PG 22)

nie bliskie młodzieży przedsięwzięcie, wzbudziło zainteresowanie uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, którzy przygotowali 41 memów. Jury Konkursowe miało prawdziwy kłopot, by wybrać spośród nadesłanych prac te najbardziej udane i pomysłowe. Niektóre z efektów twórczych działań uczniowskich zamieszczone zostały w naszym artykule. Na pewno czytelnicy przyznają nam rację, że to świetny sposób, by młodzież, zdomowiona w Internecie, wypowiedziała się za pomocą środków wyrazu, które są im bliskie.

Nie bez znaczenia jest również fakt objęcia konkursu honorowym patronatem przez Uniwersytet Łódzki. Uroczystość podsumowania konkursu, podczas której prezentowane były wszystkie zwycięskie memy, uświetnił swoją obecnością pan profesor Jarosław Plucienik, prorektor do spraw programów i jakości kształcenia UŁ, który wygłosił wykład *Pokołnienie smartfonów a czytanie*. Mówiąc o znaczeniu książek w swoim życiu, skłonił uczestników spotkania do refleksji i ciekawych wypowiedzi.

Konkurs to na pewno bardzo dobry sposób rozwijania postaw czytelniczych pod warunkiem, że zaciekawia młodych ludzi, wyzwala ich kreatywność, odwołuje się do uczniowskich doświadczeń. Tego rodzaju przedsięwzięcie, pełne twórczej energii, udało się zaplanować i przeprowadzić Zespołowi Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Łodzi. W takiej sytuacji sprawozdawcy sportowli zwykli mówić: „Ręce same składają się do oklasków”.

Projekt edukacyjny *Łódź wczoraj i dziś* w szkołach podstawowych

Rozwijaniu kompetencji czytelniczych dzieci, kształtowaniu umiejętności analizy i interpretacji tekstu literackiego służy także projekt edukacyjny *Łódź wczoraj i dziś. Wokół książki Grażyny Bąkiewicz „A u nas w domu... Opowieści dzieci fabrykanta”*. Projekt opracowany został przez nauczycielki z Zespołu Metodycznego Akademia Młodego Polonisty, funkcjonującego w strukturze LCDNiKP. Przedsięwzięcie objęło honorowym patronatem: Wydawnictwo *Literatura* oraz Towarzystwo Przyjaciół Łodzi. W realizacji działań projektowych uczestniczą uczniowie klas IV – VI ośmiu łódzkich szkół podstawowych – SP nr 24, SP nr 34, SP nr 83, SP nr 149, SP nr 199, SP nr 202, SP nr 205, SP ZNP.

Warunkiem uczestnictwa w projekcie było zaznajomienie się z książką współczesnej łódzkiej pisarki, autorki wielu znanych i cenionych utworów dla dzieci i młodzieży Grażyny Bąkiewicz *A u nas w domu... Opowieści dzieci fabrykanta*. Pod kierunkiem polonisty, uczniowie omawiali lekturę na zajęciach w szkole. Nauczyciele mogli wykorzystać przygotowane przez członków Zespołu Metodycznego Akademia Młodego Polonisty konspekty i scenariusze lekcji. Następnie każda grupa projektowa uczestniczyła w wycieczce *Szlakiem Karola Scheiblera*, podczas której dzieci, pod opieką nauczycieli oraz przewodnika – pani Katarzyny Gostyńskiej, zwiedzały Księży Młyn, Muzeum Kinematografii, Pałac Herbsta, Stary Cmentarz (kaplicę rodziny Scheiblerów), odnajdywały miejsca opisywane w książce. Uczniowie, którzy zgłosili chęć udziału w Konkursie Fotograficznym *Królestwo Karola Scheiblera w obiektywie*, w trakcie wycieczki wykonywali zdjęcia.

Ważnym elementem projektu była gra terenowa, podczas której sześciuosobowe grupy (reprezentanci szkół uczestniczących w projekcie) pod opieką osób dorosłych (nauczyciele, rodzice) wędrowały po parku Źródliśka, wykonując na kolejnych „stacjach” różne zadania związane z tematem projektu. Dzieci musiały wykazać się bardzo dobrą znajomością omawianej na lekcjach książki, wiedzą na temat życia współczesnej Łodzi i jej mieszkańców, a nawet wykonać proste zadania sprawnościowe. Wszyscy uczestnicy gry otrzymali pamiątkowe znaczniki, a drużyny dyplomy.

Uczniowie mogli także wziąć udział w Konkursie Literackim - *Twoja Łódź w moich oczach. List do Karola Scheiblera*.

Uwieńczeniem działań uczniów i nauczycieli będzie uroczystość podsumowania projektu, zaplanowana na 9 czerwca 2016 r. Na to spotkanie została zaproszona autorka książki – pani Grażyna Bąkiewicz. Dzieci będą mogły porozmawiać z autorką, zadać pytania dotyczące lektury, procesu tworzenia itp. Każda grupa biorąca udział w projekcie przedstawi efekty swoich działań, po czym nastąpi wręczenie dyplomów, nagród dla laureatów wymienionych wyżej konkursów oraz prezentacja nagrodzonych prac – najlepszych zdjęć i listów.

Wartościową formą podsumowania projektu będzie publikacja mająca na celu upowszechnienie jego rezultatów, promowanie osiągnięć uczniów i szkół, nauczycieli. Zamieszczone w publikacji konspekty zajęć z wykorzystaniem lektury *A u nas w domu... Opowieści dzieci fabrykanta*, karty pracy, zadania dla grup biorących udział w grze terenowej mogą stać się

Mem autorstwa Aleksandry Stelmaszczuk
(IV LO)

użytecznym materiałem dydaktycznym oraz zachęcić innych nauczycieli do realizacji tego lub podobnego projektu edukacyjnego.

„Czytanie książek to najwspanialsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła” – napisała Wisława Szymborska. Rolą nauczycieli jest zachęcenie uczniów do uczestnictwa w tej niezwykle zabawie, która człowieka rozwija, wzbogaca, uwrażliwia, poszerza jego horyzonty, pozwala „żyć wielokrotnie”. Mamy nadzieję, że zaprezentowane przykłady pomogą nauczycielom to zadanie wypełnić.

Dziękujemy Ewie Sztombce (XXIII LO)

Mem autorstwa Damiana Tatarskiego
(XXIX LO)

i Beacie Klusce (ZSO nr 7) za udostępnienie materiałów o realizowanych przez szkoły przedsięwzięciach. Pomoc Pań jest nieoceniona. Bez tej współpracy nasz artykuł by nie powstał.

Danuta Górecka
Jolanta Bielecka

Felieton z cyklu **A W BUDZIE POD PSEM...**

O starej „budzie”, ośmiu klasach, o tym co ma być za rok i jak na to ma się przygotować młodzież szkolna, która jeszcze nie wie, jaką szkołę skończy

„Buda” – pocziwa, stara „buda”. Jako uczeń urywałem się „z budy”, szedłem „do budy”, „w budzie” było zadane itp. Dzisiejsze pokolenie uczniów o „budzie” nie słyszało. Oni mają tablety, smartfony, laptopy, smartfony. Zwalniają ich rodzice z WF – z najlepszej lekcji „w budzie” – nonsens! A ci wołają klikać po klawiszach komóreczek, których myśmy nie mieli. Ale co najważniejsze – obecnie uczniowie chodzą do szkoły, do gimnazjum – „Gimnazjum”, liceum. Nikt – lub bardzo wąskie grono ostatnich Mohikanów używa słowa „buda”.

No więc minister – a właściwie „pani ministra” wymyśliła, że zapędzi do pocziwej, starej „budy” wszystkich od roku szkolnego 2017/2018. Znowu będzie osiem klas „budy”. Czyli po 18 latach jednak wracamy do tego, co było – ale co nie wróci. I szaty rozdierać by próżno. Cóż każda epoka ma własny obyczaj i ład – śpiewał Okudźawa, również dziś zapomniany. I też nie wróci – wątpię, aby łysy pan w średnim wieku, w starej, znoszonej ma-

rynareczce, z papierosem w kącie warg miałby zastąpić dzisiejszych celebrytów. Nie ma już sań. I nie będzie już nigdy, a żal....

Dzisiejsi uczniowie nie potrzebują uczuć, relacji, wyzwań, oparcia, etyki, ani wspomnień z „budy”. Mają układy, partnerstwo, testy kompetencji, „cash”, wolność. W szkole są na chwilę, trzy latka – na koniec dadzą kwiatka. Ale na zjazd absolwenta nie przyjadą, zdjęć – starych zdjęć klasy nie wrzucą do sieci – „Nasza Klasa” z tego co wiem dogorywa jako serwis. Rządzi wszechobecny „fejs”. Oni wszystko już mają. A jeszcze naszą, starą „budę” ośmioklasową chcecie im dać w tym ministerstwie?

Szanowna „salo samobójców” – czyli droga młodzieży z ery cyfrowej! Według mnie nie zasługujecie na ośmioklasową podstawówkę. Nie umiecie kochać, nie jesteście sentymentalni, nie wiecie, co to jest pierwszy papieros palony za winklem w siódmej klasie, pierwszy buziak od Kaśki z VIII d. Nie byliście nigdy na ognisku, nie śpiewaliście przy gitarze piosenek tury-

stycznych, nie graliście w podchody, w zbijaka, dwa ognie. Nie wiecie, jak pachną stare mapy – w magazynku sali od historii. Nie używacie słowników – tylko „wujka Google”. Jesteście nudni – popełnacie tylko samobójstwa, bierzecie prochy, palicie bluny, pijecie do upadłego już w tym waszym głupim gimnazjum, zaś dziewczyn nie szanujecie – porno dostępne w każdym tablecie z dostępem do sieci.

Ale dobra! Ktoś daje Wam szansę. Abyście poczuli, chociaż przez chwilę to, co było udziałem waszych rodziców. Czyli nas. Jeżeli zasmrodzicie i zaśmieciecie naszą „starą budę” waszym bzdurnym, nowoczesnym hasłem „no future!”... Nie radzę. W „starej budzie” rządzą my. Nauczyciele starej daty. Pokolenie sentymentalnych, wrażliwych i inteligentnych. Może naiwnych. Ale na pewno szczerych.

Maciej Samolej

Robot dydaktyczny RobTRAIN I

Robot RobTRAIN I jest funkcjonalnym modelem robota przemysłowego o 5 stopniach swobody.

Kontroler robota posiada dodatkowo zestaw wejść/wyjść cyfrowych i wejść analogowych oraz możliwość wysterowania silnika DC z enkoderem do 2A, co umożliwia współdziałanie robota z otoczeniem.

Dedykowane środowisko programistyczne RobLAB (polska wersja językowa) jest zgodny ze standardami przemysłowymi, zawiera moduł symulacji w środowisku 3D i samouczki, dzięki czemu zestaw stanowi idealną pomoc dydaktyczną do nauczania robotyki.

SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK

**LIDER KSZTAŁCENIA
PRAKTYCZNEGO**

UCZELNIA
O ZASIĘGU
OGÓLNOPOLSKIM

Jedna z siedmiu
uczelni w Polsce
z tytułem **AKADEMII**
- **3** doktoryzowania

Studia po polsku i po angielsku

18 tys.
studentów

50 tys.
absolwentów

**NAJCZĘŚCIEJ
WYBIERANA**
uczelnia niepubliczna
w Polsce wg MNiSW

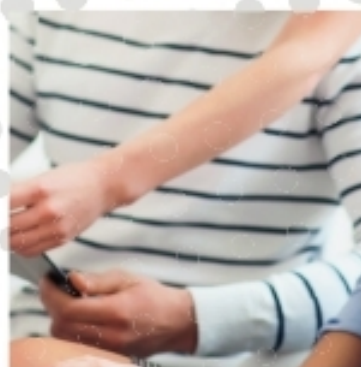
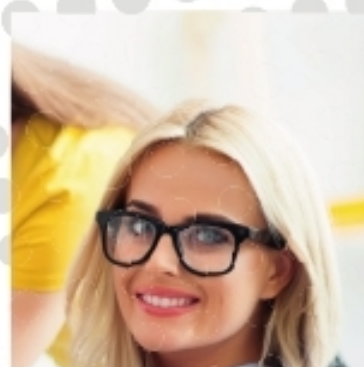
ŚCISŁA CZOŁÓWKA RANKINGÓW!

Certyfikat „Uczelnia Liderów”
oraz „Dobra Uczelnia - Dobra Praca”
Międzynarodowa akredytacja NEASC

**OSTATNIE DNI
REKRUTACJI** !

CLARK UNIVERSITY
- AMERYKAŃSKI
DYPLOM MASTER

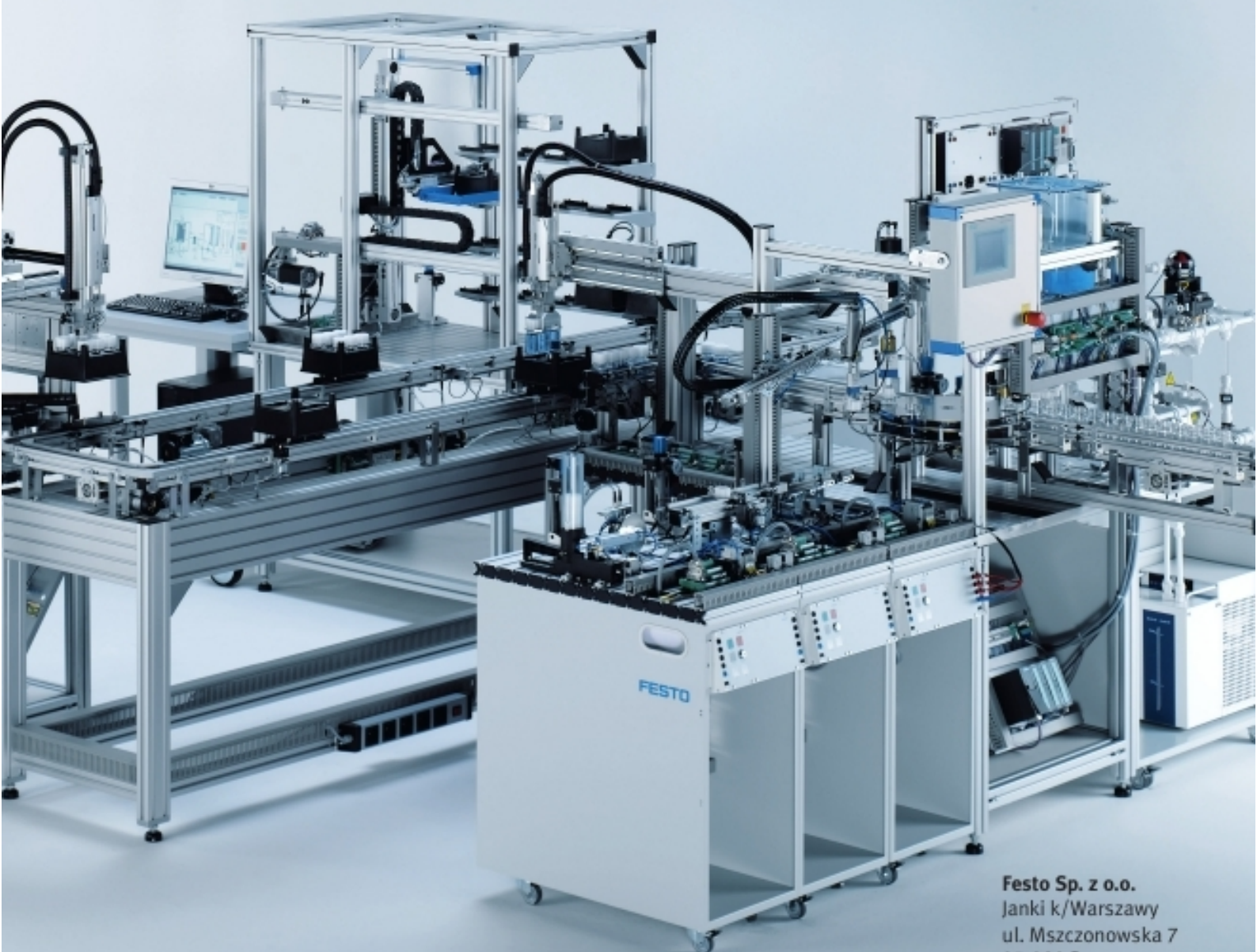

Warszawa, Łódź, Kraków

www.san.edu.pl

Fabryka AFB jako przykład multidyscyplinarnej platformy szkoleniowej

FESTO

Festo Sp. z o.o.
Janki k/Warszawy
ul. Mszczonowska 7
05-090 Raszyn
Tel. +48 22 711 41 01
Fax +48 22 711 41 05
didactic_poland@festo.com
www.festo.pl